

Beleidskader vergunningen, toezicht en handhaving Waterschap Limburg 2020 – 2022

Verantwoord mogelijk maken

Bestuurlijke samenvatting

Met het Beleidskader vergunningen, toezicht en handhaving 2020 - 2022 wordt invulling gegeven aan de kwaliteitscriteria VTH (vergunningen, toezicht en handhaving).

Het voorliggende Beleidskader dient te worden beschouwd als een nadere uitwerking van het Waterbeheerplan 2016 – 2022 en van de (meerjaren)begroting 2020 - 2025. Reden waarom dit Beleidskader slechts zal gelden tot 2022. Na vaststelling van het in voorbereiding zijnde Waterbeheerprogramma 2022 – 2027 wordt het Beleidskader vergunningen, toezicht en handhaving 2022 – 2027 ter vaststelling aangeboden.

Voor de taken toezicht en handhaving is het Nalevingsbeleid in december 2015 vastgesteld. Deze onderdelen zijn overgenomen in dit Beleidskader. Voor de taak vergunningen is dit het eerste beleidskader.

In dit Beleidskader is opgenomen met welke doelen en op welke wijze invulling wordt gegeven aan de taken van het waterschap op het vlak van vergunningen, toezicht en handhaving. Daarbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan het aspect preventie. Hoe kunnen we er voor zorgen dat onze regels goed worden nageleefd zonder actief ingrijpen door het waterschap? Ter beantwoording hiervan zijn in het Beleidskader strategieën opgenomen voor preventie, vergunningen, toezicht en handhaving.

Voor de taak vergunningen staat in de periode tot 2022 het volgende centraal:

1. Verbeteren van het proces
2. Wegwerken van bestaande achterstanden
3. Doorontwikkeling van de interne afstemming
4. Voorbereiden op de komst van de Omgevingswet
5. Inzet budget onvoorzien
6. Onze medewerkers zijn vakmensen

Voor de taken toezicht en handhaving staat in de periode tot 2022 het volgende centraal:

1. Doorontwikkeling interne afstemming
2. Voorbereiden op de komst van de Omgevingswet
3. Onze medewerkers zijn vakmensen

Dit beleidskader is in samenwerking tussen het cluster Vergunningen, toezicht en handhaving en het cluster Areaalbeheer voorbereid.

Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma vastgesteld, waarin is opgenomen welke acties in het uitvoeringsjaar zijn beoogd en welke resultaten daarbij worden nagestreefd.

In de jaarlijks op te stellen uitvoeringsrapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van het afgelopen programmajaar.

Het Beleidskader wordt ter informatie ter kennis gebracht aan het algemeen bestuur.

Inhoud

Bestuurlijke samenvatting	3
1. Inleiding.....	5
1.1 Waarom een beleidskader voor vergunningen, toezicht.....	5
en handhaving?	5
1.2 Inhoud van dit beleidskader.....	6
2. Vergunningen-, toezichts- en handhavingsbeleid.....	7
2.1 Visie, doel en strategie.....	7
2.2 Definitie van vergunningen, toezicht en handhaving	8
2.3 Betrokkenheid bij beleidsontwikkeling	10
2.4 Samenwerking met partners.....	10
3. Kaders.....	11
3.1 Kwaliteitscriteria vergunningen, toezicht en handhaving	11
3.2 Komst van de Omgevingswet.....	12
4. Uitgangspunten.....	14
4.1 Preventie	14
4.2 Vergunningen	15
4.3 Toezicht	16
4.4 Handhaving	16
5. Beleidsagenda 2020 – 2022	18
5.1. Beleidsagenda vergunningen	18
5.2 Beleidsagenda toezicht en handhaving	20
6. Monitoring en evaluatie.....	22
7 Enkele algemene onderwerpen	23
7.1 Jaarlijks uitvoeringprogramma.....	23
7.2 Communicatie van resultaten van VTH.....	23
7.3 Agressie gericht tegen vergunningverleners, toezichthouders en BOA's.....	24
7.4 Klachten over vergunningverleners, toezichthouders en BOA's	24
Bijlage 1 Uitvoeringsstrategieën	25
Bijlage 1.1 Preventiestrategie	26
Bijlage 1.2 Vergunningenstrategie	27
Bijlage 1.3 Toezichtstrategie	29
Bijlage 1.4 Handhavingsstrategie	33

1. Inleiding

1.1 Waarom een beleidskader voor vergunningen, toezicht en handhaving?

Met dit beleidskader maken we duidelijk hoe we invulling geven aan onze taken op het terrein van vergunningen, toezicht en handhaving. Dit draagt bij aan de legitimiteit van ons optreden. Door duidelijk te maken waarom regels gelden, hoe wij daar uitvoering aan geven en zo nodig hoe wij handhaven, weet onze omgeving waar ze aan toe is. Het beleidskader vervult een belangrijke rol voor een eenduidig optreden van het waterschap.

Vergunningen, toezicht en handhaving zijn nauw met elkaar verbonden. Eén beleidskader bevordert een samenhangende taakuitoefening.

In het Waterbeheerplan 2016 – 2021 zijn de doelstellingen voor ons watersysteem en voor onze waterkeringen opgenomen. Om deze doelstellingen te beschermen worden verschillende instrumenten ingezet. De focus ligt hierbij op het voorkòmen van aantasting van het watersysteem en de waterkeringen. Communicatie, afspraken en subsidies zijn voorbeelden van instrumenten. Ook regelgeving wordt ingezet als instrument. Zo is er landelijke wet- en regelgeving waarvoor het waterschap bevoegd gezag is. Daarnaast beschikt het waterschap over de autonome waterschapskeur. Toepassing en uitvoering van deze regelgeving zien wij als een middel om onze doelstellingen te behalen en of te beschermen. Hiermee maken we duidelijk dat vergunningen, toezicht en handhaving geen doel op zich zelf is. Het is een middel.

Het speelveld van vergunningen, toezicht en handhaving is in bovenstaande figuur omkaderd. De doelstellingen, regels en beleid vormen input voor de processen van vergunningen, toezicht en handhaving.

De manier waarop het waterschap de instrumenten vergunningen, toezicht en handhaving toepast is afgestemd op het Bestuursprogramma 2019 – 2023 en op het organisatieprogramma Eenvoud en Focus. Met name het onderdeel Houding en Gedrag uit het programma Eenvoud en Focus is voor dit beleidskader van belang. De daarin opgenomen watermerken vormen de leidraad van ons handelen.

1.2 Inhoud van dit beleidskader

Het voorliggende Beleidskader dient te worden beschouwd als een nadere uitwerking van het Waterbeheerplan 2016 – 2022 en van de (meerjaren)begroting 2020 - 2025. Reden waarom dit Beleidskader slechts zal gelden tot 2022. Na vaststelling van het in voorbereiding zijnde Waterbeheerprogramma 2022 – 2027 wordt het Beleidskader vergunningen, toezicht en handhaving 2022 – 2027 ter vaststelling aangeboden.

Het beleidskader dat voor u ligt neemt het huidige beleid voor toezicht en handhaving over en bevat daarnaast een kader voor het vergunningenbeleid zoals dat zal gelden tot 2022. Als basis hiervoor geldt het huidige Waterbeheerplan. Daar waar nodig worden actuele ontwikkelingen betrokken in dit beleidskader.

In hoofdstuk 2 wordt toegelicht wat de reikwijdte van het beleid is. De kaders die van belang zijn voor dit beleid worden in hoofdstuk 3 toegelicht. Hoofdstuk 4 bevat de visie van het waterschap op en de uitgangspunten voor vergunningen, toezicht en handhaving. De beleidsagenda voor deze (korte) beleidsperiode is in hoofdstuk 5 opgenomen. Hierin is aangegeven waar het waterschap zich in deze beleidsperiode op richt. In hoofdstuk 6 wordt aandacht geschonken aan monitoring en evaluatie van dit beleid. In het afsluitende hoofdstuk 7 worden kort enkele algemene onderwerpen besproken.

In de bijlagen wordt het beleidskader voor vergunningen, voor toezicht en voor handhaving nader uitgewerkt. Deze bijlagen kunnen worden gezien als een nadere uitwerking van de in hoofdstuk 4 opgenomen visie en uitgangspunten.

2. Vergunningen-, toezichts- en handhavingsbeleid

De Nederlandse waterbeheerders (Rijkswaterstaat en de waterschappen) hebben afgesproken dat zij met ingang van 2020 beschikken over een beleid voor vergunningen, toezicht en handhaving. Zij hebben daarbij aangesloten bij de wettelijke kwaliteitscriteria die op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) gelden voor de gemeenten, provincie en rijk.

In dit beleid staan de doelen die het waterschap zichzelf stelt bij het behandelen van vergunningaanvragen, meldingen, het toezicht op de naleving van vergunningen en regelgeving en de handhaving van het waterrecht. Ook is aangegeven welke activiteiten het waterschap hiervoor uitvoert.

Voor de onderdelen toezicht en handhaving wordt het huidige beleid, zoals opgenomen in het Nalevingsbeleid dat in 2015 is vastgesteld, overgenomen. Daar waar als gevolg van actuele ontwikkelingen aanpassing gewenst is, wordt dit meegenomen. Voor het onderdeel vergunningen is het voorliggende beleidskader het eerste beleidskader.

2.1 Visie, doel en strategie

Visie van het waterschap

Ons waterschap heeft de volgende visie:

Waterschap Limburg zorgt in de provincie Limburg voor veilige dijken, droge voeten, voldoende en schoon water.

Doel en strategie van het waterschap

In het Waterbeheerplan en het Bestuursprogramma 2019 – 2023 staan de drie kerntaken voor het waterschap centraal: waterveiligheid, waterkwaliteit en klimaatadaptie. Uitgangspunt is dat we de basis op orde hebben. Kernbegrippen voor wat betreft de uitvoering van onze werkzaamheden zijn verbinden, vernieuwen en versterken. Verbinding met onze omgeving, samenwerking met alle belanghebbenden, aandacht voor innovatie, kostenbewustzijn en een wendbare organisatie staan centraal.

Visie vergunningen, toezicht en handhaving

De visie voor vergunningen, toezicht en handhaving laat zich samenvatten als:

verantwoord mogelijk maken

Vergunningen, toezicht en handhaving bestaan uit een keten van activiteiten, gericht op naleving van de regels en voorschriften die zijn gesteld met het oog op de bescherming van onze waterschapsdoelen.

Voor vergunningen geldt dat, binnen de wettelijke kaders, voldoende ruimte wordt geboden voor maatschappelijke ontwikkelingen waarbij de klant centraal staat. Dat doen we op een manier die proactief en transparant is, waarbij mensen en middelen optimaal worden ingezet, zoveel mogelijk samen met anderen.

Voor toezicht en handhaving geldt dat het voorkomen dat regels en voorschriften worden overtreden (preventie) prioriteit heeft. We zien het dus niet zo zeer als het afdwingen van naleefgedrag door bestraffing, maar als het gehele proces van het opstellen van duidelijke doelen, duidelijke regelgeving die begrijpelijk en goed toegankelijk is, voorlichting, gezamenlijk overleg, toezicht, tot – als nodig – handhavend optreden.

Doel en strategie vergunningen, toezicht en handhaving

Het proces vergunningverlening, toezicht en handhaving is geen doel op zich, maar borgt en verbetert waar nodig de kwaliteit, de kwantiteit en het veilig (mede)gebruik van het watersysteem en de waterkering onder meer door het nemen van zorgvuldig afgewogen besluiten. Zo leveren vergunningen, toezicht en handhaving een bijdrage aan de bescherming van (het functioneren van) het watersysteem en de waterkeringen. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor de initiatiefnemer. Hoe kunnen de doelen van de initiatiefnemer en die van het waterschap gezamenlijk worden verwezenlijkt?

In dit beleidskader is de strategie voor de komende twee jaren opgenomen. In de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's vindt vertaling hiervan plaats naar een effectieve inzet van capaciteit en middelen op het terrein van vergunningen, toezicht en handhaving gericht op onze doelen.

2.2 Definitie van vergunningen, toezicht en handhaving

Regelgeving is één van de instrumenten die worden ingezet om gestelde beleidsdoelen te behalen en of te beschermen. Een belangrijk deel van de regelgeving is afkomstig van het rijk (wetten, algemene maatregelen van bestuur, ministeriële regelingen). Het waterschap kan ook zelf regels stellen. Deze staan in de keur en de bijbehorende uitvoeringregels.

In deze regels kunnen meldingsplichten, vergunningplichten en verboden opgenomen zijn. Deze regels moeten worden uitgevoerd, met name door vergunningen (het beoordelen van aanvragen en meldingen), toezicht (het toezien op de naleving van de regels) en handhaving (zo nodig handhavend optreden).

De belangrijkste regelgeving waarvoor het waterschap bevoegd gezag is, is hieronder weergegeven.

Waterwet

De Waterwet bevat de vergunningplicht voor het kwaliteitsaspect van lozingen in oppervlaktewater (directe lozingen). Het waterschap verleent vergunningen en ziet toe op de naleving van zowel de wettelijke verbodsbepaling (lozen zonder vergunning) als op de vergunning(voorschriften).

Activiteitenbesluit

Het Activiteitenbesluit bevat algemene regels van het rijk ten aanzien van de kwaliteitsaspecten van lozingen uit inrichtingen direct in oppervlaktewater die niet vergunningplichtig zijn. Hieronder vallen ook regels met betrekking tot agrarische lozingen (die deels ook buiten inrichtingen plaatsvinden), waaronder de glastuinbouw. Ook de teelt-, mest- en spuitvrije zone is geregeld in dit besluit. Het besluit bevat ook – in aangewezen gevallen – de bevoegdheid tot het stellen van een maatwerkvoorschrift, waarmee kan worden afgeweken van de rijksregels.

Besluit lozen buiten inrichtingen

In dit besluit van het rijk zijn de kwalitatieve aspecten van lozingen direct in oppervlaktewater die niet afkomstig zijn van inrichtingen met algemene regels geregeld. Hierbij moet bijvoorbeeld worden gedacht aan overstorten en aan lozingen als gevolg van het werken aan bruggen, etc..

Besluit lozen afvalwater huishoudens

In dit besluit van het rijk zijn algemene regels opgenomen voor lozingen van huishoudelijk afvalwater van huishoudens.

Besluit bodemkwaliteit

Dit besluit bevat regels voor het toepassen van grond en bouwstoffen in oppervlaktewater. Beoordeling van ingekomen meldingen en het feitelijke toezicht hierop wordt namens het waterschap door Rijkswaterstaat uitgevoerd. Het waterschap blijft echter bevoegd gezag voor zover het betreft de oppervlaktewateren die geen rijkswater zijn.

Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Deze wet bevat regels ter zake de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het waterschap ziet hierop toe. Een belangrijk voorschrift uit deze wet betreft de verplichting te werken conform het wettelijk gebruiksvoorschrift. Bij uitvoering van toezicht op deze wet passen we de (landelijke) sanctiestrategie Wgb toe.

Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden

De provincie heeft haar bevoegdheden op grond van deze wet, voor zover het betreft de zwemlocaties in oppervlaktewateren, gedelegeerd aan het waterschap. Wij zien toe op de hygiëne en veiligheid van de zwemlocaties in oppervlaktewateren in Limburg. Dit betreft ook de rijkswateren.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Deze wet biedt de basis voor ons adviesrecht ten aanzien van indirecte lozingen (lozingen van met name bedrijven in de gemeentelijke riolering). Wij hebben ook een toezichthoudende bevoegdheid, maar zijn niet bevoegd tot handhaving. Die bevoegdheid berust bij de gemeente en de provincie.

Besluit risico's zware ongevallen

Ons waterschap is één van de 6 waterschappen die een adviesrol vervullen bij de inspectie van de bedrijven die onder dit besluit vallen. De adviesrol richt zich met name op de lozingsaspecten en – risico's. Onze adviezen worden betrokken in de inspecties van deze bedrijven door het WAO-bevoegd gezag. Deze inspecties worden gezamenlijk met het WAO-bevoegd gezag uitgevoerd.

Keur Waterschap Limburg

De keur bevat de regels met betrekking tot onze waterstaatswerken (watergangen en waterkeringen) en het grondwater. Voor veel activiteiten in en nabij onze waterstaatswerken geldt alleen een zorgplicht. Voor een aantal activiteiten gelden algemene regels met meldplicht en voor de meest risicovolle activiteiten geldt een vergunningplicht. Indien meldingen en vergunningaanvragen worden door het team vergunningen beoordeeld. Deze beoordeling leidt tot het zo nodig stellen van een maatwerkvoorschrift (meldingen) en tot het verlenen of weigeren van een aangevraagde vergunning. Het team toezicht ziet toe op de naleving van de gestelde

regels en het team handhaving treedt op indien geconstateerde overtredingen niet vrijwillig ongedaan worden gemaakt.

2.3 Betrokkenheid bij beleidsontwikkeling

De rol van vergunningen, toezicht en handhaving in het beleidsvormingsproces is veranderd. Waar vergunningen in het verleden met name op uitvoering (behandelen van vergunningaanvragen) was gericht, is deze rol nadrukkelijk verschoven naar “de voorkant”. Datzelfde geldt voor de rol van toezicht en handhaving: voorheen slechts een rol als toetser en corrector. Betrokkenheid van vergunningen, toezicht en handhaving bij de totstandkoming van beleid, instrumentering en regelgeving als één van de instrumenten, is cruciaal. Beleid of regelgeving die niet of moeilijk uitvoerbaar of handhaafbaar is zal leiden tot nalevingsproblemen en daarmee ook tot een belemmering voor het bereiken van de vastgestelde waterschapsdoelen. Ervaringen uit de dagelijkse VTH-praktijk vormen relevante input voor eventuele aanpassing van beleid en of regelgeving.

De (on)mogelijkheden van vergunningen, toezicht en handhaving spelen een rol in het proces dat leidt tot keuze van in te zetten instrumenten ter realisering van doelen. Regelgeving kan één van die instrumenten zijn.

2.4 Samenwerking met partners

Vergunningen, toezicht en handhaving voert zijn taken uit in samenwerking met partners. Partners binnen onze organisatie (met name areaalbeheer, kennis en ontwikkeling en met informatie, data en monitoring). Maar ook partners buiten onze organisatie. Met gemeenten/regionale uitvoeringsdiensten vindt afstemming plaats zowel op het vlak van vergunningen (coördinatie, afstemming, vooroverleg), als op het vlak van toezicht (bijvoorbeeld indirecte lozingen, agrarische bedrijven). Ook werken we samen met Rijkswaterstaat (onder meer in verband met samenloop), Openbaar Ministerie, NVWA en andere waterschappen. Wij zijn oog en oor in het veld voor elkaar en wisselen kennis en ervaring uit met elkaar. Tot slot vervullen wij een adviesrol voor het Wabo-bevoegd gezag in het kader van het Besluit risico's zware ongevallen.

Vergunningen, toezicht en handhaving kent verschillende partners en investeert in samenwerking met deze partners met het oog op efficiencyverhoging, effectiviteitsverhoging, informatie-uitwisseling en het verminderen van de regellast. Het uitgangspunt is dat vergunningen, toezicht en handhaving zoveel mogelijk samenwerkt volgens gezamenlijke speerpunten waarbij de eigen waterschapsdoelen eveneens gerealiseerd kunnen worden.

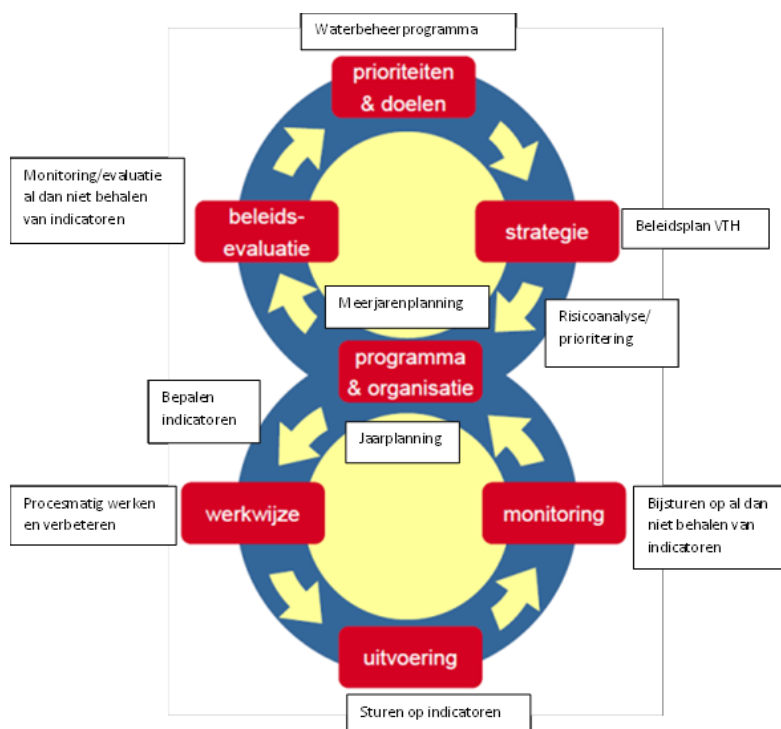
3. Kaders

3.1 Kwaliteitscriteria vergunningen, toezicht en handhaving

Op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving gelden wettelijke kwaliteitseisen waaraan het bevoegd gezag dient te voldoen. De waterbeheerders hebben op basis van de wettelijke kwaliteitseisen op het terrein van waterbeheer toegesneden kwaliteitseisen geformuleerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen eisen gericht op het proces (o.a. beleid, uitvoeringsprogramma, risico-inventarisatie) en eisen gericht op de kritieke massa (voldoende capaciteit van voldoende niveau).

De kwaliteitseisen zijn gebaseerd op het model van de dubbele regelkring (Big Eight). Deze bevat zeven duidelijke stappen die samen op beleidsniveau en uitvoerend niveau een cyclus vormen van beleidsvorming, planning, uitvoering, evaluatie en bijstelling. Op grond van de dubbele regelkring komt vergunningen, toezicht en handhaving programmatisch tot stand op basis van inzichtelijke keuzes en is de uitvoering gericht op het bereiken van vooraf afgesproken resultaten. De dubbele regelkring is hieronder weergegeven.

Risicoanalyse, prioriteiten, doelen en strategieën vormen samen een meerjarig integraal vergunningen-, toezicht- en handavingsbeleid (bovenste kring). Het beleid ligt aan de basis voor keuzes over de uitvoering daarvan. Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma gemaakt waarin de beoogde uitvoering voor het betreffende jaar is opgenomen. Via een jaarlijkse rapportage wordt teruggekeken op het afgelopen jaar en worden, zo nodig, voorstellen voor aanpassing van het beleidskader gedaan.

3.2 Komst van de Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet (1 januari 2021) is, kijkend naar het werk van vergunningen, toezicht en handhaving, van grote invloed op de manier van werken.

In 2021 wordt de Omgevingswet van kracht. De overheid zal een minder dominante rol gaan spelen in de publieke ruimte en zich meer opstellen als partner om in gezamenlijkheid vorm te geven aan Nederland. De overheid beweegt zich van 'Nee, tenzij...' naar 'Ja, mits...' denken. Dit vergt een meer flexibele en creatieve rolopvatting. Er vindt een verschuiving plaats van sectoraal denken naar leefomgeving-breed denken. Decentrale besluitvorming maakt besluitvorming 'politieker'. Vergunningverleners, toezichthouders en handhavers zullen daarmee om moeten kunnen gaan.

Met de Omgevingswet wil de overheid regels voor de fysieke leefomgeving vereenvoudigen en samenvoegen. Subsidiariteit is een belangrijk uitgangspunt van de nieuwe omgevingswetgeving. Dat wil zeggen: regelgeving op een zo laag mogelijk niveau. Dus minder regels op het niveau van het rijk en meer regelgevende bevoegdheden op het niveau van waterschappen en gemeenten. Dit zijn de niveaus die het dichtst bij burgers en bedrijven staan en daarmee het beste beeld hebben wat betreft mogelijkheden en onmogelijkheden voor initiatieven van burgers en bedrijven.

Daarnaast kiest de wetgever voor het principe dat initiatieven van burgers en bedrijven in beginsel positief moeten worden benaderd. In overleg moet worden gezien of en hoe een initiatief kan worden gerealiseerd. Uiteraard blijft het overheidsbelang (en belangen van de omgeving) nadrukkelijk in beeld (ja, mits).

Ons waterschap heeft met de vaststelling van de nieuwe keur in maart 2019 al een belangrijke stap gezet in de richting van de gedachten van de Omgevingswet. Wij hebben een 'ja, mits-keur' en hebben onze regelgeving beperkt tot het noodzakelijke. Als volstaan kan worden met een zorgplicht of algemene regel, dan is een vergunningplicht niet nodig.

Ook heeft de Omgevingswet tot gevolg dat het waterschap meer regulerende bevoegdheden krijgt op het gebied van waterkwaliteit. Hier wordt nadrukkelijk aandacht aan geschonken bij de ontwikkeling van de eerste Waterschapsverordening op grond van de Omgevingswet (2022).

De inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft gevolgen voor de processen en werkwijzen binnen vergunningen, toezicht en handhaving. In het kader van het organisatiebrede programma Implementatie Omgevingswet worden deze gevolgen in beeld gebracht en wordt een plan van aanpak ontwikkeld aan de hand waarvan vergunningen, toezicht en handhaving met ingang van 1 januari 2021 'omgevingswetproof' is. Bij de ontwikkeling hiervan maken wij gebruik van (met name) door het landelijke programma *Aan de slag met de Omgevingswet* ontwikkelde tools.

Onderwerpen die aandacht behoeven zijn bijvoorbeeld

- van nee, tenzij naar ja, mits (van 'hoe kunnen we iets tegenhouden' naar 'hoe kunnen we iets mogelijk maken')
- het doel staat centraal, niet de regel

- integraal werken
- afstemming met ketenpartners (samen iets maken in plaats van toetsen)
- omgaan met zorgplichten en globale regelgeving

Specifiek van belang voor vergunningen, toezicht en handhaving is het gegeven dat het projectbesluit onder de Omgevingswet grote gevolgen kan hebben voor het werk van vergunningen, toezicht en handhaving. Integrale projectbesluiten kunnen ook vergunningen van bijvoorbeeld gemeenten bevatten (denk aan kapvergunningen, aanlegvergunningen, etc) waar het waterschap als gevolg van het integrale projectbesluit bevoegd gezag wordt voor vergunningen, toezicht en handhaving. Uitvoering hiervan vergt naast intensief overleg en samenwerking, ook ontwikkeling van inhoudelijke kennis.

Een ander belangrijk gevolg is dat de huidige kleine projecten van het waterschap in de toekomst tot vergunning eigen dienst worden omgezet. Dit betekent een toenemend aantal vergunningen, waarop ook toegezien moet worden.

4. Uitgangspunten

Vergunningen, toezicht en handhaving staan niet op zichzelf, maar leveren een bijdrage aan de waterschapsdoelen die het waterschap heeft gesteld in het Waterbeheerplan, het Bestuursprogramma 2019 – 2023 en in het organisatieprogramma Eenvoud en Focus.

In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten voor preventie, vergunningen, toezicht en handhaving geduid.

Preventie, vergunningen, toezicht en handhaving volgens strategieën

Voortbouwend op de visie 'Verantwoord mogelijk maken', hanteren we de volgende voorkeursladder op basis van strategieën: van preventie (overleg, communicatie, samenwerking), vergunningen (meedenken over en beoordeling van initiatieven), toezicht (controle op de naleving van regel en voorschriften), naar handhaving (sanctionerend optreden bij geconstateerde overtredingen). De strategieën zijn in bijlagen bij dit beleidskader gevoegd.

4.1 Preventie

Preventie is gericht op het voorkòmen van aantasting van de belangen van het waterschap (behalen/beschermen waterschapsdoelen, bescherming van (het functioneren van) ons watersysteem en onze waterkeringen).

Gerichte instrumentering

Gestelde doelen kunnen met behulp van diverse instrumenten worden bereikt. Het waterschap werkt samen met de omgeving, voor de omgeving. Deze werkwijze is ook leidend voor de in te zetten instrumenten. Communicatie, overleg, samenwerking zijn instrumenten die in deze aanpak passen. Deze aanpak biedt in niet alle gevallen een adequate borging van onze belangen. In dat geval kan regelgeving als instrument worden ingezet.

Voor **overleg, communicatie en samenwerking** op het terrein van vergunningen, toezicht en handhaving hanteren wij de volgende uitgangspunten:

Tijdig

Communicatie, overleg en samenwerking is pas dan van toegevoegde waarde als het wat kan opleveren. Toepassing van deze instrumenten 'voor de vorm' levert geen bijdrage, sterker nog: er bestaat een serieus risico op weerstand en tegenstand (het gevoel niet serieus genomen te worden). Tijdige inzet van deze instrumenten is dus belangrijk.

Begrijpelijk

Het spreekt voor zich dat we als waterschap op een begrijpelijke manier communiceren, overleggen en samenwerken. Onze boodschap moet helder zijn voor de ontvanger.

Zinnvolle bijdrage in overlegsituaties

Met zinvol bedoelen we dat de juiste medewerkers met voldoende kennis en competenties en mandaat aan overleggen deelnemen. Zo nodig moeten afspraken gemaakt kunnen worden en moet juiste en bruikbare informatie aan de orde kunnen komen.

Toegankelijk

Informatie van het waterschap moet eenvoudig gevonden kunnen worden. Lastige vindbaarheid leidt er toe dat geen of minder informatie gezocht zal worden. Wij werken aan het verbeteren van de toegankelijkheid van informatie over een locatie op die locatie via mobiele telefoon en apps.

Voor het opstellen van onze **regelgeving** hanteren wij de volgende uitgangspunten:

Onze regelgeving is duidelijk en transparant

Onze omgeving weet welke regelgeving en beleid geldt. Onze regelgeving en ons beleid is duidelijk en goed vindbaar. Onze digitale vergunningchecker helpt bij het bieden van duidelijkheid over onze regels. Wij hebben continu aandacht voor de duidelijkheid en leesbaarheid van onze regels, ons beleid, vergunningen en bijbehorende correspondentie.

Ja, mits en niet zwaarder reguleren dan nodig

Onze regelgeving (keur, waterschapsverordening) is ingericht op basis van het principe ja, mits. Regulering is aan de orde als dat nodig is, waarbij gekozen wordt voor instrumentering op maat. Vertrekpunt is de zorgplicht. Voor activiteiten geldt alleen een algemene regel of vergunningplicht als dit nodig is. Of die noodzaak bestaat wordt afgeleid uit de risicoanalyse. Vertrekpunt hierbij is: welk risico heeft (uitvoering van) een activiteit voor het behalen van onze waterschapsdoelen en de bescherming van (het functioneren van) ons watersysteem en onze waterkeringen.

4.2 Vergunningen

Vergunning worden op tijd verleend of geweigerd

Initiatiefnemers hebben er recht op tijdig te weten of hun initiatief wel of niet kan worden gerealiseerd. Wij denken mee met het tot stand brengen van een volledige aanvraag, zodat het behandelingsproces voorspoedig kan verlopen.

Verantwoord mogelijk maken

Er is nadrukkelijk ruimte voor vooroverleg met de initiatiefnemer en wij denken mee met de initiatiefnemer om het initiatief te kunnen realiseren. Het belang dat wij beschermen staat centraal. De invulling hiervan kan verschillen en is dus maatwerk. Hierbij worden ook de belangen van derden betrokken.

Afstemming met ketenpartners

Voor initiatiefnemers is het van belang dat het waterschap afstemt met bijvoorbeeld gemeenten of Rijkswaterstaat. Wij vragen dit ook van onze ketenpartner. Tegenstrijdige eisen moeten worden vermeden. De initiatiefnemer verdient duidelijkheid van de overheid als geheel, niet alleen van het waterschap.

4.3 Toezicht

Risicogestuurd toezicht

De inzet van toezicht is gericht op de belangrijkste risico's met het oog op het behalen van onze waterschapsdoelen en bescherming van (het functioneren van) ons watersysteem en onze waterkeringen. De beschikbare capaciteit vergt prioritering op basis van de risico's en de daarvoor opgemaakte risicoanalyse.

In gesprek

Vaak vinden overtredingen onbewust plaats. De toezichthouder informeert betrokkene over de regels en het beleid en zet in op beëindiging van de overtreding door betrokkene. Uitleg en advisering staat centraal. Op deze manier kunnen overtredingen in de toekomst worden vermeden, wat bijdraagt aan het bereiken van onze doelen en het beschermen van (het functioneren van) ons watersysteem en onze waterkeringen.

Meedenken

Onze toezichthouders kunnen altijd worden gevraagd mee te denken over bijvoorbeeld de inrichting van bedrijven en of de vormgeving van (afval)waterstromen op een manier dat het risico op aantasting van de belangen van het waterschap zoveel mogelijk wordt beperkt. Dit is zowel in het belang van het waterschap als van het bedrijf.

Snel optreden bij klachten en incidentmeldingen

Indieners van klachten en incidentmeldingen hebben recht op snel en adequaat optreden door het waterschap.

Klachten en incidentmeldingen worden binnen 24 uur opgepakt en zo nodig wordt direct opgetreden. Indieners worden op de hoogte gehouden van de aanpak.

Toezicht en handhaving is 24/7 bereikbaar.

De wereld staat niet stil na 17:00 uur. Toezicht en handhaving is 24/7 bereikbaar omdat ook buiten kantooruren optreden nodig kan zijn of gereageerd moet kunnen worden op klachten en incidentmeldingen.

4.4 Handhaving

Toepassing Landelijke Handhavingsstrategie

Wij passen de Landelijke Handhavingsstrategie toe. Kernpunt hieruit is het uitgangspunt van de passende interventie. Sanctionerend optreden wordt bepaald door de ernst van de veroorzaakte schade en ook door het gedrag van de overtreder. Is de overtreding onbewust ontstaan of is de overtreding doelgericht tot stand gekomen? De mate van verwijtbaarheid speelt een belangrijke rol bij de keuze van het handhavingsinstrument.

Met het oog op het behouden van een consistent handhavend optreden wordt het 4 ogen-principe toegepast. Dit houdt in dat een beoordeling van een overtreding door een toezichthouder of handhaver wordt voorgelegd aan een collega.

Ook handhaving eigen organisatie en andere overheden

Onze eigen organisatie en andere overheden vervullen nadrukkelijk een voorbeeldfunctie.

Vermeden moet worden dat handhavend optreden tegen hun overtredingen afwijkt van optreden tegen overtredingen van burgers en bedrijven.

Wij vragen bij overtredingen van ons waterschap en van ons Waterschapsbedrijf een second opinion bij een andere waterbeheerder ter zake ons beoogd handhavend optreden. Wij zijn een betrouwbare overheid, waar gelijke gevallen gelijk worden behandeld.

5. Beleidsagenda 2020 – 2022

De beleidsagenda voor de periode 2020 – 2022 bestaat uit onderwerpen waar we in die periode extra aandacht aan willen schenken in het kader van de doorontwikkeling van vergunningen, toezicht en handhaving. De belangen van de initiatiefnemers krijgen nadrukkelijker de aandacht. In gesprek met elkaar wordt gezien welke mogelijkheden bestaan om initiatieven mogelijk te maken. Het behalen van de waterschapsdoelen en het belang dat wij beschermen blijft daarbij centraal staan.

We zijn een lerende organisatie in een veranderende omgeving. Innovatie is één van de aspecten die aandacht krijgt in die doorontwikkeling.

Vanwege de korte periode waarvoor dit beleidskader geldt, maken we geen onderscheid tussen korte en lange termijn acties. In het hierop volgende beleidskader vergunningen, toezicht en handhaving (2022 – 2027) doen we dat wel.

5.1. Beleidsagenda vergunningen

Het proces vergunningen wordt – sinds maart 2019 - uitgevoerd door zowel het cluster vergunningen, toezicht en handhaving, als het cluster areaalbeheer. De onderlinge afstemming is in ontwikkeling, maar nog niet op het gewenste niveau.

Het vermijden van achterstanden in de afhandeling van vergunningaanvragen en meldingen en procesoptimalisatie vereisen in de komende periode nadrukkelijke aandacht. Dat geldt ook voor de komst van de Omgevingswet.

Voor wat betreft vergunningen staan de volgende onderwerpen centraal in de komende twee jaren:

1. Wegwerken van achterstanden
2. Verbeteren proces
3. Doorontwikkeling interne afstemming
4. Voorbereiden op komst Omgevingswet
5. Budget onvoorziene omstandigheden
6. Onze medewerkers zijn vakmensen

5.1.1 Wegwerken achterstanden voor eind mei 2020

In de afgelopen jaren is een achterstand ontstaan in het (tijdig) afhandelen van vergunningaanvragen en het verwerken van meldingen. Deze achterstanden zijn uiterlijk eind mei 2020 weggewerkt.

Hiervoor is in Q4 2019 een plan van aanpak opgesteld.

5.1.2 Verbeteren proces

Op ontvangen vergunningaanvragen wordt tijdig een besluit genomen en inkomende meldingen worden tijdig verwerkt. Hiertoe worden onder meer afspraken gemaakt met onze intern adviseurs ten aanzien van de termijn waarbinnen een aangevraagd advies moet worden afgegeven. Bezien wordt hoe het huidige proces moet worden verbeterd om aan deze eis te kunnen voldoen.

Binnen het huidige proces en de uitvoering daarvan zijn achterstanden ontstaan. Dit willen we naar de toekomst toe vermijden. Op welke manier kunnen we dit realiseren? Wat betekent dit voor de verschillende rollen en invulling daarvan binnen vergunningen? Onder meer aan de hand van de lean-methode willen we de verbetermogelijkheden identificeren. Ook maken we gebruik van ervaringen bij collega waterschappen: hoe hebben zij hun proces ingericht? Ons proces is eind mei 2020 op orde.

Een aspect dat hier nadrukkelijk bij betrokken wordt is de komst van de Omgevingswet per 1 januari 2021.

5.1.3 Doorontwikkeling interne afstemming

De uitvoering van vergunningen, toezicht en handhaving is binnen ons waterschap deels belegd bij het cluster vergunningen, toezicht en handhaving en deels bij het cluster areaalbeheer. Afstemming tussen de betrokken medewerkers en beide clusters is vereist om de gestelde doelen op een efficiënte wijze te kunnen behalen. Een éénduidige aanpak is hierbij van groot belang. De ontwikkeling hiervan is in gang gezet, maar vergt ook de komende periode aandacht. Vakberaden vervullen hierbij een belangrijke functie. Werkafspraken worden gemaakt en de toepassing daarvan wordt gevolgd. Zo nodig worden bestaande werkafspraken aangepast en worden nieuwe werkafspraken ontwikkeld. Medewerkers worden aangesproken op uitvoering van werkzaamheden in afwijking van vastgestelde werkafspraken.

5.1.4 Voorbereiden op komst Omgevingswet

In paragraaf 3.2 hebben wij enkele belangrijke gevolgen van de komst van de Omgevingswet geduid. De hieruit voortvloeiende andere manier van werken (meer afstemming, 'ja, mits') heeft gevolgen voor de inrichting van het proces en de te hanteren werkwijzen.

De Omgevingswet heeft echter niet alleen gevolgen voor het proces en de werkwijzen. Beschikken onze medewerkers over de ruimte en competenties die nodig zijn om invulling te geven aan de nieuwe manier van werken en denken? Aan deze aspecten wordt in het kader van het programma Implementatie Omgevingswet en in het plan van aanpak gericht op VTH nadrukkelijk aandacht besteed. Uiteraard kijken we ook wat we kunnen leren van andere organisaties en zoeken afstemming met onze ketenpartners. Uitgevonden wielen willen we graag gebruiken.

5.1.5 Beroep op organisatiebudget onvoorzien

Er kunnen zich omstandigheden voordoen waardoor alsnog achterstanden (dreigen te) ontstaan. Te denken is aan onverwacht veel en of complexe initiatieven, e.d.. Het kunnen beschikken over middelen om deze onvoorziene omstandigheden het hoofd te kunnen bieden kan bijdragen aan het tijdelijk opvangen van (extra) capaciteitsbehoefte. Zo nodig wordt een beroep gedaan op de post onvoorzien uit de begroting.

5.1.6 Onze medewerkers zijn vakmensen

De eisen die wij en onze omgeving stellen aan de medewerkers van vergunningen zijn – terecht – hoog. Onze medewerkers zijn vakmensen die aan de kwaliteitseisen (kwaliteitscriteria VTH) en aan de watermerken voldoen. Continu aandacht voor kwaliteit is een onderdeel van de kwaliteitscriteria VTH. Faciliteiten voor opleiding, competentieontwikkeling en doorstroming zijn beschikbaar.

Onze medewerkers zijn generalist met een specialisme. Dit betekent dat de eenvoudige meldingen en vergunningaanvragen door alle vergunningverlener kunnen worden behandeld. Complexe, specialistische aanvragen worden door de specialisten behandeld.

5.2 Beleidsagenda toezicht en handhaving

Het proces toezicht wordt – sinds maart 2019 - uitgevoerd door zowel het cluster vergunningen, toezicht en handhaving, als het cluster areaalbeheer. De onderlinge afstemming is in ontwikkeling, maar nog niet op het gewenste niveau.

Het proces handhaving wordt – sinds maart 2019 – uitgevoerd door het cluster vergunningen, toezicht en handhaving.

De komst van de Omgevingswet heeft ook invloed op toezicht en handhaving.

De volgende onderwerpen staan op de beleidsagenda voor de komende twee jaren:

1. Doorontwikkeling interne afstemming
2. Voorbereiden op komst Omgevingswet
3. Onze medewerkers zijn vakmensen

5.2.1 Doorontwikkeling interne afstemming

De uitvoering van vergunningen en toezicht is binnen ons waterschap deels belegd bij het cluster vergunningen, toezicht en handhaving en deels bij het cluster areaalbeheer. Het onderdeel handhaving is in zijn geheel belegd bij het cluster vergunningen, toezicht en handhaving. Afstemming tussen beide clusters is vereist om de gestelde doelen op een efficiënte wijze te kunnen behalen. Een éénduidige aanpak is hierbij van groot belang. De ontwikkeling hiervan is in gang gezet, maar vergt ook de komende periode aandacht.

5.2.2 Voorbereiden op komst Omgevingswet

In paragraaf 3.2 hebben wij enkele belangrijke gevolgen van de komst van de Omgevingswet geduid. De hieruit voortvloeiende andere manier van werken (meer afstemming, 'ja, mits') hebben gevolgen voor de inrichting van het proces en de te hanteren werkwijzen.

De Omgevingswet heeft echter niet alleen gevolgen voor het proces en de werkwijzen.

Beschikken onze medewerkers over de competenties die nodig zijn om invulling te geven aan de nieuwe manier van werken en denken? Aan deze aspecten wordt in het kader van het programma Implementatie Omgevingswet nadrukkelijk aandacht besteed. Uiteraard kijken we ook wat we kunnen leren van andere organisaties. Uitgevonden wielen willen we graag gebruiken.

5.2.3 Onze medewerkers zijn vakmensen

De eisen die wij en onze omgeving stellen aan de medewerkers van vergunningen zijn – terecht – hoog. Onze medewerkers zijn vakmensen die aan de kwaliteitseisen en aan de watermerken voldoen. Continu aandacht voor kwaliteit is een onderdeel van de kwaliteitscriteria VTH.

Faciliteiten voor opleiding, competentieontwikkeling en doorstroming zijn beschikbaar.

Onze medewerkers zijn generalist met een specialisme. Dit betekent dat de meeste zaken door alle toezichthouders kunnen worden behandeld. Complexe, specialistische zaken worden door de specialisten behandeld.

6. Monitoring en evaluatie

Jaarlijks wordt een rapportage opgemaakt over de uitvoering van het uitvoeringsprogramma voor vergunningen, toezicht en handhaving. Deze resultaten kunnen aanleiding geven tot aanpassing van het beleidskader. Aanpassing van het beleidskader kan ook het resultaat zijn van ontwikkelingen op het vlak van wet- en regelgeving. Ook kunnen beleidswijzigingen aanleiding geven tot aanpassingen van het beleidskader.

7 Enkele algemene onderwerpen

In dit afsluitende hoofdstuk worden enkele onderwerpen van meer algemene aard kort beschreven. Voor een deel vloeien deze onderwerpen voort uit de kwaliteitscriteria VTH.

Het betreft de volgende onderwerpen:

1. Jaarlijks uitvoeringprogramma
2. Communicatie van resultaten van vergunningen, toezicht en handhaving
3. Agressie gericht tegen vergunningverleners, toezichthouders en BOA's¹
4. Klachten over vergunningverleners, toezichthouders en BOA's

7.1 Jaarlijks uitvoeringprogramma

Het jaarlijkse uitvoeringsprogramma bevat de vertaling van het beleidskader naar de jaarlijkse uitvoering. Aan de hand van de vastgestelde uitgangspunten wordt het programma "ingevuld" op basis van de vastgestelde prioritering en beschikbare capaciteit voor vergunningen, toezicht en handhaving. Waar nodig wordt tevens rekening gehouden met ervaringen en/of resultaten van voorgaande jaren. Het programma wordt ter kennisname toegezonden aan onze handhavingpartners.

7.2 Communicatie van resultaten van VTH

Interne communicatie

De resultaten van de uitvoering worden intern gecommuniceerd via de bestuursrapportages. De in de begroting opgenomen prestatie-indicatoren liggen aan de basis voor de rapportage. Daarnaast wordt een meer uitgebreide rapportage opgesteld over de uitvoering in het voorbije jaar. Dit wordt Daarnaast wordt aangeboden aan het algemeen bestuur.

Externe communicatie

In 2020 ontwikkelen we een VTH-monitor die op onze internetsite kan worden bekeken. Hierin is aangegeven welke resultaten zijn behaald (hoeveel meldingen, vergunningen, inspectie, handavingsbesluiten). Op deze wijze is het waterschap transparant over de uitvoering van vergunningen, toezicht en handhaving. Deze vorm van communicatie heeft tevens een preventief effect omdat zichtbaar is dat het waterschap daadwerkelijk aandacht besteedt aan vergunningen, toezicht en handhaving.

De Algemene wet bestuursrecht bevat geen bijzondere voorschriften over de externe bekendmaking van bestuursrechtelijke maatregelen. De overtreder ontvangt een brief waarmee het besluit wordt bekend gemaakt. Het besluit is een openbaar document en kan op verzoek worden toegestuurd aan derden (bijvoorbeeld een naastgelegen bedrijf of de pers). In uitzonderlijke en ernstige gevallen kan eventueel ook een persbericht worden uitgegeven (naming and shaming). Dit zal vooraf aan de overtreder worden medegedeeld.

¹ Buitengewoon opsporingsambtenaren

7.3 Agressie gericht tegen vergunningverleners, toezichthouders en BOA's

Het risico geconfronteerd te worden met agressie bestaat met name voor onze toezichthouders en BOA's en in wat mindere mate voor onze vergunningverleners. Agressie gericht tegen medewerkers van het waterschap is **niet acceptabel**. Medewerkers van het waterschap moeten op een veilige manier hun werk kunnen doen. Van elk agressief optreden gericht tegen medewerkers van het waterschap wordt direct aangifte gedaan bij de politie. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft het programma Veilige Publieke Taak opgesteld met een duidelijke boodschap: handen af van onze medewerkers! Verdachten van geweld tegen medewerkers met een publieke taak worden via (super)snelrecht geconfronteerd met hogere straffen.

Om beter voorbereid te zijn op onverwachte situaties volgen de medewerkers van VTH en Areaalbeheer regelmatig cursussen over agressie en geweld. Ook krijgt dit onderwerp in de clusteroverleggen aandacht.

7.4 Klachten over vergunningverleners, toezichthouders en BOA's

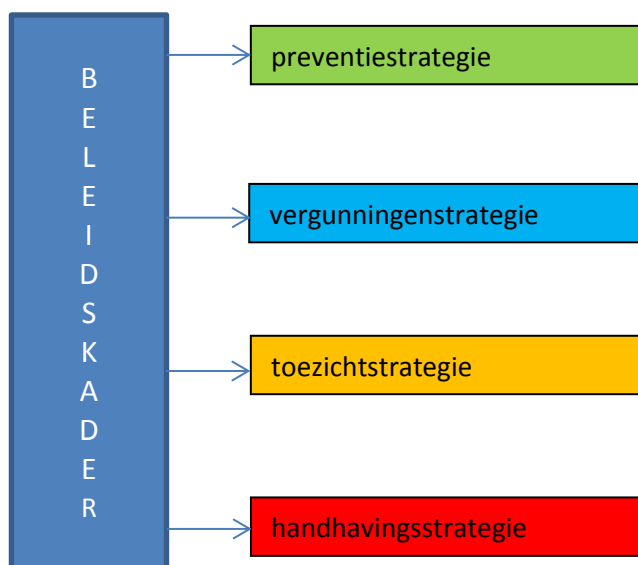
Op basis van het door het waterschapbestuur vastgestelde integriteitsbeleid en de daaraan verbonden integriteitscode, handelen de medewerkers correct in hun relatie met de omgeving. Indien een persoon, bedrijf of organisatie van oordeel is dat een vergunningverlener, toezichthouder of de BOA jegens hem niet correct heeft gehandeld, kan betrokkene een klacht indienen bij de klachtencoördinator van het waterschap. Aan de hand van de in de Algemene wet bestuursrecht opgenomen procedure wordt de klacht behandeld. Indien betrokkene het niet eens is met de afhandeling van de klacht, kan deze de (vervolg)klacht inbrengen bij de Nationale Ombudsman.

Ingeval een klacht betrekking heeft op een BOA, dan wordt de klacht voorafgaande aan de afronding van de behandeling binnen het waterschap, voor een oordeel voorgelegd aan de Hoofdofficier van het Functioneel Parket. Het waterschap betreft dit oordeel bij zijn eindoordeel.

Bijlage 1 Uitvoeringsstrategieën

Het beleidskader vergunningen, toezicht en handhaving bevat het kader waarbinnen het waterschap zijn taken op deze vlakken uitvoert. De hoofdlijnen daarvan zijn opgenomen in de hoofdttekst. De nadere uitwerking, die op grond van de kwaliteitscriteria VTH moet worden gemaakt, is vormgegeven in de uitvoeringsstrategieën. Deze beschrijven de wijze waarop het waterschap preventie inzet en de wijze waarop het waterschap de vergunningen-, toezicht- en handhavingstaak uitvoert. De gedoogstrategie maakt onderdeel uit van de handhavingsstrategie.

In het jaarlijks op te stellen uitvoeringsprogramma vindt gerichte uitwerking van deze strategieën plaats voor het betreffende programmajaar.

Bijlage 1.1 Preventiestrategie

De preventiestrategie richt zich op het vergroten van de bewustwording bij burgers en bedrijven dat bepaalde regels gelden en waarom deze regels gelden. Dit vanuit de gedachte dat begrip een belangrijke factor is voor spontane naleving. De preventiestrategie richt zich op het voorkomen van overtredingen en vervult daarmee een centrale rol in de uitvoering van het nalevingsbeleid.

Middelen die in het kader van de preventiestrategie ingezet worden zijn bijvoorbeeld:

- **Duidelijke en toegankelijke regelgeving**
Regelgeving die duidelijk en begrijpelijk is en die eenvoudig kan worden gevonden draagt bij aan een handelen dat in overeenstemming is met die regels. Naleving van regels draagt bij aan doelbereik.
- **Gerichte communicatie**
Hiermee wordt bedoeld op het juiste moment, met het juiste middel de juiste groep informeren. Voor vergunningen is de digitale vergunningchecker een belangrijk middel. Daarnaast kan o.a. via publicaties op het internet, de (sociale) media en nieuwsbrieven worden gecommuniceerd. Ook de communicatie van medewerkers van vergunningen, toezicht en handhaving en areaalbeheer speelt hierbij een rol.
- **Betrokkenheid van de relevante partijen**
Bij de voorbereiding van het beleid en regelgeving en uitleg daarover de relevante partijen (bijv. landbouw- en natuur- en milieuorganisaties) betrekken. Hiermee kan het draagvlak voor en bekendheid met regelgeving en beleid worden vergroot. Dit heeft een positief effect op naleving daarvan. Deze betrokkenheid kan op formele wijze (inspraak), maar vooral ook op informele wijze (voorlichtingsbijeenkomsten).
- **Vooroverleg**
Een goed en tijdig overleg geeft het waterschap de kans om voor te lichten en de burger of bedrijf de kans te bieden meteen de juiste investeringen te verrichten en strijdige situaties te voorkomen. Dit geldt ook als voor een handeling op basis van algemene regels kan worden volstaan met een melding.
- **Uitleg van de toepassing van zorgplichten en algemene regels wordt steeds belangrijker tijdens de controles.**
Als gevolg van het vervallen van vergunningplichten ten gunste van de komst van zorgplichten en algemene regels verschuift het eerste contactmoment van het waterschap met de burger of bedrijf naar het toezichtmoment.

Bijlage 1.2 Vergunningenstrategie

In de vergunningenstrategie wordt beschreven op welke wijze het waterschap er voor zorgt dat vergunningaanvragen en meldingen tijdig en kwalitatief goed worden behandeld en verwerkt.

De basis voor vergunningen is de regelgeving op basis waarvan vergunning- of meldplichten bestaan. Afhankelijk van de hoeveelheid initiatieven van burgers en bedrijven is capaciteit benodigd. De beschikbare capaciteit noodzaakt tot het maken van keuzes. Om er voor te zorgen dat alle aanvragen/meldingen binnen de daarvoor gestelde termijn met een goede kwaliteit kunnen worden afgedaan zijn de volgende keuzes gemaakt.

Intensiteit toetsing aanvragen

Aanvragen die na een goed vooroverleg tot stand zijn gekomen behoeven minder intensief getoetst te worden dan inkomende aanvragen waarbij geen vooroverleg heeft plaatsgevonden.

- Veel voorkomende activiteiten met een (potentieel) klein risico voor de waterschapsbelangen (zie risicoanalyse) kunnen op hoofdlijnen getoetst worden.
- Incidenteel voorkomende activiteiten met een (potentieel) groot risico voor de waterschapsbelangen vergen een intensieve toetsing.
- Meldingen op basis van wet- en regelgeving worden in het algemeen op hoofdlijnen beoordeeld.

Borging interne adviestertermijn

In voorkomende gevallen is een intern advies nodig in het kader van de behandeling van een aanvraag (bijv. veiligheid, hydrologie, ecologie, waterkwaliteit). Met de intern adviseurs worden heldere afspraken gemaakt over de termijn waarbinnen een advies wordt verwacht. Het hanteren van en toezien op de nakoming van de te stellen termijn is van groot belang voor een tijdige afhandeling van aanvragen.

Samenloop

Met de komst van de Waterwet is ook de 'samenloop' ontstaan. Wanneer er ten aanzien van eenzelfde handeling of activiteit meerdere bevoegde gezagen zijn, verleent één van deze bevoegde gezagen één integrale watervergunning. Het waterschap heeft ingestemd met een landelijk afsprakenkader over de wijze waarop met samenloop wordt omgegaan in het kader van vergunningverlening en toezicht en handhaving.

Beperking administratieve belasting

De administratieve belasting in het kader van vergunningen blijft een aandachtspunt. Beperking hiervan wordt nagestreefd. Hierbij worden nadrukkelijk collega's van informatievoorziening betrokken. Ook wordt gezien of administratieve werkzaamheden die 'van oudsher' door vergunningen worden verricht, ook in de toekomst door vergunningen moeten worden uitgevoerd.

Vakkennis blijft op peil

Een kwalitatief goede vergunning kan niet worden gemaakt zonder voldoende vakkennis van de medewerkers. Er is (ook conform de kwaliteitscriteria VTH) continu aandacht voor dit aspect. Een bijdrage hiervoor kan worden geleverd door het begin 2020 startende landelijke opleidingsprogramma vergunningen, dat door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wordt aangeboden. Daarnaast wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de komst van de Omgevingswet (zie ook par. 3.2).

Bijlage 1.3 Toezichtstrategie

In de toezichtstrategie is aangegeven hoe het waterschap zijn toezichtrol invult.

Algemeen

Toezicht is te omschrijven als het toezien op de naleving van wet- en regelgeving en (vergunning-) voorschriften.

Op basis van de hiervoor beschreven uitgangspunten voeren wij risicogestuurd toezicht. Dat betekent dat onze toezichthouders gericht op inspectie gaan. Aanvullend daarop vervullen onze inspecteurs van het cluster areaalbeheer een signalerende rol. Zij zien tijdens hun werkzaamheden in het kader van beheer en onderhoud ook overtredingen en trachten kleine overtredingen in overleg met de overtreder ongedaan te laten maken. Als dit niet lukt, dan wordt een toezichthouder geïnformeerd. Zo nodig wordt de zaak doorgezet naar het taakveld handhaving van het cluster vergunningen, toezicht en handhaving. Door op deze manier samen te werken kunnen toezichthouders gerichte controles uitvoeren wat de efficiency van de inzet van onze toezichthouders vergroot.

Het inzetten van de toezichtcapaciteit op risico's vereist inzicht in de bestaande risico's en bedreigingen. Risico's en bedreigingen in relatie tot de taak en doelstellingen van het waterschap. Het gaat daarbij enerzijds om risico's in verband met het functioneren van waterstaatswerken (watergangen en waterkeringen) en anderzijds om bedreigingen in verband met de te behalen waterkwaliteitsdoelstellingen. Dit vindt plaats in overleg met de betrokken primaire processen binnen het waterschap. Daarmee ontstaat een risicoanalyse en daarop gebaseerde prioritering. Jaarlijks wordt in het door het bestuur vast te stellen uitvoeringsprogramma vastgelegd welke capaciteit voor welke onderwerpen in het toezichtjaar worden ingepland.

Het waterschap ziet niet alleen toe op bedrijven (agrarisch, industrie en overig), maar ook op andere organisaties (bijv. gemeenten) en particulieren. Ook wordt toezicht uitgeoefend op werkzaamheden van de eigen organisatie.

Vormen van toezicht

Toezicht kan op verschillende manieren vorm worden gegeven. Hieronder worden de bij het waterschap meest gebruikte vormen van toezicht kort toegelicht. Het proces van het uitvoeren van een controle (onafhankelijk van de hieronder te bespreken toezichtvorm) ziet er in hoofdlijnen als volgt uit:

- voorbereiding (met name aan de hand van het betreffende dossier)
- uitvoering
- rapportage (van elke controle wordt een verslag opgemaakt en tenminste de conclusie wordt ter kennis gebracht aan betrokkene).
- Indien uit de inspectie blijkt dat geen sprake is van een overtreding dan wordt betrokkene hiervan middels een inspectiebrief op de hoogte gesteld. Indien wel sprake is van een overtreding dan wordt betrokkene hiervan op de hoogte gesteld en wordt het proces handhaving gestart.

Tijdens alle controles wordt actief informatie verstrekt, bijvoorbeeld met betrekking tot (gewijzigde of op korte termijn te wijzigen) regelgeving en de gevolgen daarvan voor betrokkene. Ook wordt daarbij informatie verstrekt over strafrechtelijk en bestuursrechtelijk optreden.

Integrale inspecties

De toezichthouder voert in beginsel integrale inspecties uit. Dat wil zeggen dat alle aspecten (kwantiteit en kwaliteit) in één inspectie worden meegenomen. Op deze wijze wordt een bijdrage geleverd aan het verminderen van de toezichtlast. Hieraan wordt ook invulling gegeven door samen te werken met andere toezichthoudende instanties.

Opleveringscontroles

Bij opleveringscontroles worden vergunde handelingen of activiteiten bij oplevering (realisering) gecontroleerd. Opleveringscontroles vinden plaats met het oog op het voorkomen van strijdige situaties of met het oog op het direct (laten) herstellen van strijdige situaties.

Cyclische controles

Cyclische controles van bedrijven vinden plaats gericht op het behoud en bevorderen van het naleefgedrag.

Deelcontroles

Deelcontroles zijn gericht op één aspect uit de te controleren regelgeving. Voorbeelden hiervan zijn controle op de teeltvrije zones, op grond- en oppervlaktewateronttrekkingen, peilgestuurde drainage en afvalwaterbemonsteringen.

Administratieve controles

Met name met betrekking tot op bedrijven rustende rapportageverplichtingen, het melden van contactpersonen, start en beëindiging werkzaamheden, meet-en analyseverplichtingen en inhoudelijke beoordeling daarvan, etc. vinden administratieve controles plaats.

Hercontrole

Een uit de voorgaande toezichtvormen voortvloeiende controle is de hercontrole. Hiervan is sprake als bij een eerste controle een overtreding blijkt die binnen een te stellen termijn ongedaan gemaakt moet zijn.

Gebiedscontroles

Een gebiedscontrole kan gericht zijn op meerdere thema's of aspecten binnen een bepaald gebied.

Inspectievluchten

Jaarlijks wordt een beperkt aantal inspectievluchten uitgevoerd, waarbij vanuit de lucht inspectie wordt uitgevoerd. Een in de lucht geconstateerde (vermoedelijke) overtreding wordt op de grond geverifieerd.

Samenloop

Met de komst van de Waterwet is ook de 'samenloop' ontstaan. Wanneer er ten aanzien van eenzelfde handeling of activiteit meerdere bevoegde gezagen zijn, verleent één van deze bevoegde gezagen één integrale watervergunning. Dit bevoegde gezag is tevens bevoegd ten aanzien van toezicht en handhaving. Het waterschap heeft ingestemd met een landelijk afsprakenkader over de wijze waarop met samenloop wordt omgegaan in het kader van vergunningverlening en toezicht en handhaving.

Samenwerken

Het waterschap werkt samen met andere overheden aan een gezonde en veilige fysieke leefomgeving. Samenwerking vindt plaats met de Regionale uitvoeringsdiensten (RUD's, hierin zijn de gemeenten en de provincie vertegenwoordigd), Rijkswaterstaat, de politie, de Groene Brigade, de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA), de (aangrenzende) waterschappen, het openbaar ministerie en de veiligheidsregio's. Het waterschap let daarbij primair op de waterbelangen, maar is zich bewust van de integrale belangen. Informatie wordt, indien mogelijk, uitgewisseld met de partners.

Sinds 2018 is het waterschap actief betrokken bij het project Gebiedsgericht handhaven, waarin de aanpak van mestfraude centraal staat. Het waterschap werkt daarin samen met de NVWA, Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO), Openbaar Ministerie, provincies Limburg en Noord-Brabant, Omgevingsdiensten en gemeenten.

Tot slot is ons waterschap in 2019 toegetreden tot het BOA-convenant in Limburg. Op basis daarvan kunnen onze BOA's op verzoek ondersteuning bieden aan onze ketenpartners (gemeenten, provincie). Omgekeerd kunnen wij BOA's van onze ketenpartners verzoeken om te ondersteunen indien dit nodig is.

Aandachtsgebieden en regio-indeling handhaving

Voor de uitvoering van de toezichtwerkzaamheden onderscheiden wij 6 aandachtsgebieden:

- Agrarisch
- Glastuinbouw
- Industrie en Rioolwaterzuiveringsinstallaties
- Waterstaatswerken (watergangen en waterkeringen)
- Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
- Overig (o.a. niet agrarische bedrijven, gemeenten, overstorten)

Dit onderscheid in aandachtsgebieden ligt ten grondslag aan de taakverdeling tussen de toezichthouders.

Er is een piketdienst ingevoerd, waardoor voor de uren buiten kantoortijden duidelijk is welke toezichthouder bereikbaar is. Het overzicht is via intranet beschikbaar voor de waterwachtdienst van het waterschap. Op deze manier is geborgd dat toezicht 24/7 bereikbaar is.

Onze toezichthouders werken in vaste gebieden. Het risico van een 'vaste handhavingsrelatie' hierbij is niet aanwezig omdat de bezoekfrequentie op bedrijfsniveau daarvoor te laag is (maximaal 1 x per 5 jaar).

Wel blijft het mogelijk dat op gebiedsniveau een vorm van bedrijfsblindheid bij de handhaver kan ontstaan. Echter vanwege het feit dat een gebied verschillende aandachtsgebieden bevat en er dus ook meerdere regelmatig aanwezige toezichthouders in hetzelfde gebied zijn, is het risico van bedrijfsblindheid zeer beperkt.

De indeling van de toezichthouders over de regio's van het waterschap en de aandachtsgebieden is op kaart vastgelegd.

Bijlage 1.4 Handhavingsstrategie

De Landelijke Handhavingsstrategie is opgesteld door het Openbaar Ministerie, het Inter Provinciaal Overleg, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Unie van Waterschappen, het ministerie van Infrastructuur en Milieu, de Inspectie Leefomgeving en Transport, de Inspectie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Nationale Politie en de vereniging van omgevingsdiensten.

Door alle betrokkene is de wens uitgesproken om de organisatie en uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving te verbeteren. Dit omwille van een 'gelijk speelveld' voor natuurlijke of rechtspersonen voor wie een bepaalde norm of voorschrift geldt. En ook omwille van een maatschappij die ervan uit mag gaan dat handhavers zodanig optreden dat haar rechtsgevoel wordt gerespecteerd en de leefomgeving veilig, schoon en gezond blijft.

Het doel van deze strategie is uitvoering geven aan de beginselplicht tot handhaven, passend interveniëren bij iedere bevinding, in vergelijkbare situaties vergelijkbare keuzes maken en interventies op vergelijkbare wijze kiezen en toepassen, landsbreed door het bestuurlijk bevoegd gezag, de omgevingsdiensten, landelijke inspecties, politie en het Openbaar Ministerie. Zo wordt er bereikt dat er landelijk eenduidig handhavend wordt opgetreden door betrokken instanties en er een optimalisatie van afstemming tussen het bestuursrecht en het strafrecht plaatsvindt.

Het waterschap heeft er voor gekozen om deze strategie integraal op te nemen in het beleidskader vergunningen, toezicht en handhaving.

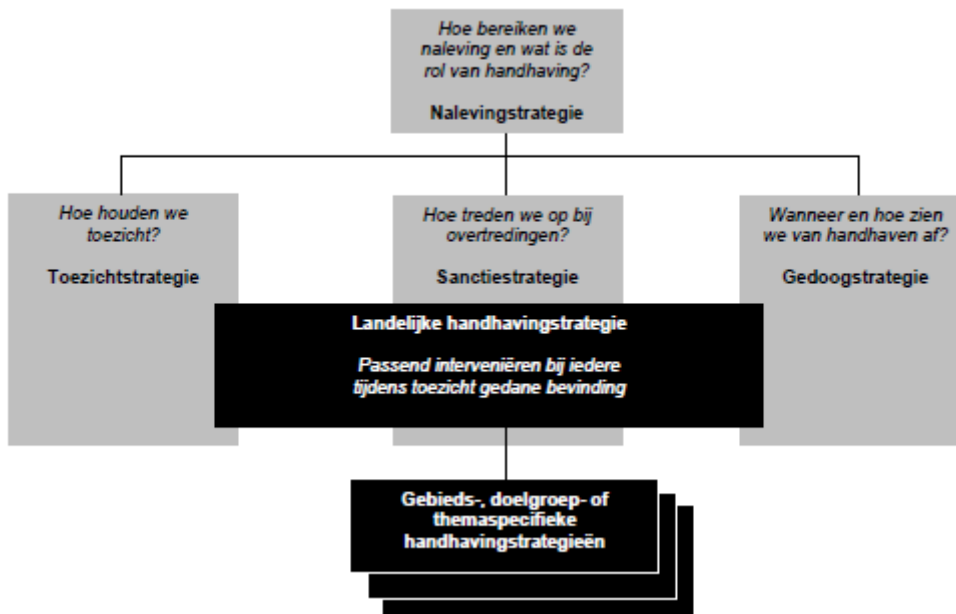
1. Positionering Landelijke Handhavingsstrategie

Handhavingsinstanties moeten op grond van het Besluit omgevingsrecht een nalevingstrategie hebben, bevattende een toezicht-, sanctie- en gedoogstrategie. De Landelijke Handhavingsstrategie ondersteunt dit, door één lijn te brengen in hoe instanties reageren op tijdens het toezicht gedane bevindingen.

De term 'handhavingsstrategie' drukt uit dat interveniëren breder is dan het opleggen van sancties naar aanleiding van overtredingen. Omdat interveniëren ook tijdens toezicht kan plaatsvinden, bijvoorbeeld in de vorm van aanspreken en informeren, is de Landelijke handhavingsstrategie tevens van toepassing op de toezichtstrategie. De Landelijke Handhavingsstrategie ziet ook op de gedoogstrategie. Dit betekent dat wordt erkend dat er omstandigheden kunnen zijn om van (bestuursrechtelijk) handhaven af te zien. Dit laat eventuele strafvervolgung door het Openbaar Ministerie overigens onverlet.

Daarnaast zijn er specifieke strategieën, gericht op gebieden, doelgroepen of thema's, die onder de Landelijke Handhavingsstrategie hangen. Voorbeelden hiervan zijn Natura 2000 en BRZO-bedrijven. Indien zo'n specifieke strategie van toepassing is en bestuurlijk is vastgesteld, wordt deze gevolgd.

Schematisch ziet het er als volgt uit:

Het overnemen en invoeren van de Landelijke Handhavingsstrategie is onderdeel van de VTH-kwaliteitscriteria. Hierdoor wordt geborgd dat iedere bevinding een passende interventie krijgt en dat het proces om tot een passende interventie te komen overal hetzelfde verloopt.

Lokale en regionale bestuurlijke afwegingsruimte zit in keuzes over toezichtprioriteiten en de manier van toezicht houden, maar niet in het toepassen van de Landelijke Handhavingsstrategie. Dit is een landelijk geldend afwegingsinstrument dat iedereen volgt om van bevinding naar interventie te komen.

2. Visie Landelijke Handhavingsstrategie

Om richting te geven aan de Landelijke Handhavingsstrategie is een visie opgesteld. De uitgangspunten zien op onafhankelijkheid, professionaliteit en vakmanschap, betrouwbaarheid, eenvoud en gezamenlijkheid.

2.1 Onafhankelijkheid - sterke, slagkrachtige en onafhankelijke handhavingsinstanties

Handhavingsinstanties en hun medewerkers handelen consequent en vasthoudend op basis van de geldende wet- en regelgeving en de landelijke handhavingsstrategie. Het belang van sterke, slagkrachtige en onafhankelijke handhavingsinstanties is groot. De bevoegdheden dienen zo laag mogelijk in de organisatie te worden verankerd door middel van een duidelijk en ruim mandaat.

2.2 Professionaliteit en vakmanschap - training, opleiding, kennis- en informatie-uitwisseling

Handhavers wegen de ernst van de bevinding, het gedrag van de normadressaat en de feiten en omstandigheden van de situatie. Handhavers bepalen vervolgens welke interventie in het specifieke geval passend is. Dit vereist professionaliteit en vakmanschap. Handhavingsinstanties brengen en houden daarom de voor handhaven vereiste kennis en kunde op peil en ondersteunen binnen hun organisaties een cultuur waarin (elkaar aanspreken op) kennis en informatie uitwisselen, samenwerken en handhavers die zich blijven ontwikkelen vanzelfsprekend zijn. Uitwisseling van kennis en leerervaringen tussen handhavingsinstanties is van groot belang.

2.3 Betrouwbaarheid - beginselplicht tot handhaven en verantwoording afleggen

Handhavingsinstanties hebben een beginselplicht tot handhaven. Handhavend optreden is zowel eerlijk tegenover normadressaten uit het oogpunt van een gelijk speelveld, als tegenover de maatschappij die ervan uit mag gaan dat handhavers zodanig optreden dat haar rechtsgevoel wordt gerespecteerd en de leefomgeving veilig, schoon en gezond blijft.

2.4 Eenvoud - een passende interventie bij iedere bevinding en hoe daar toe te komen

Met de landelijke handhavingsstrategie wordt ingezet op een passende interventie bij iedere bevinding. Handhavers hanteren de landelijke handhavingsstrategie bij iedere bevinding en maken daarbij gebruik van de in de strategie opgenomen instrumenten. Omwille van rechtsgelijkheid waarborgt dit passend interveniëren en eenduidig optreden, dat wil zeggen: het in vergelijkbare zaken maken van vergelijkbare keuzes en het op vergelijkbare wijze kiezen en toepassen van interventies, landsbreed.

Een passende interventie wil zeggen dat de interventie, gegeven de verzamelde feiten en de beoordeling van de aard en/of omstandigheden van de bevinding en de normadressaat, zo effectief en efficiënt mogelijk leidt tot spoedig herstel van de situatie voor de bevinding, naleving waarborgt, herhaling voorkomt en/of straft daar waar dit passend is of noodzakelijk om de normadressaat tot naleven te bewegen, dan wel de norm te bevestigen.

Dit betekent dat twee keuzen noodzakelijk zijn:

1. Hoe wordt er opgetreden: alleen bestuursrechtelijk, bestuurs- én strafrechtelijk, of alleen strafrechtelijk?

Bestuursrechtelijk optreden is vooral gericht op het herstellen van de situatie, dat wil zeggen op het in overeenstemming brengen met de wet- en regelgeving, opdat vastgesteld beleid wordt geëffectueerd. Strafrechtelijk optreden is vooral gericht op het straffen van de overtreder en het wegnemen van diens wederrechtelijk genoten (concurrentie)voordeel. Bestuurs- en strafrechtelijk optreden dienen daarnaast allebei tot ontmoediging, ofwel tot individuele en algemene preventie. Omdat deze aspecten vaak tegelijk aan de orde zijn, is een weloverwogen inzet van het bestuursrecht en/of het strafrecht conform de landelijke handhavingsstrategie noodzakelijk.

2. Welke interventie(s) wordt (worden) ingezet?

De keuze van de in te zetten bestuursrechtelijke interventie(s) vindt plaats aan de hand van de in de landelijke handhavingsstrategie opgenomen interventieladder en interventiematrix, waarbij het spoedig herstellen van de situatie voor de bevinding de eerste prioriteit is.

2.5 Gezamenlijkheid - overleg, afstemming en planmatig en informatiegestuurd gezamenlijk optreden

Toezicht houden gebeurt op basis van door bevoegde overheden bestuurlijk vastgestelde handhavingsprogramma's, inclusief financiering en menskracht, die zijn afgestemd met alle bij het omgevingsrecht betrokken instanties. Afgestemde handhavingsprogramma's en de landelijke handhavingsstrategie borgen in combinatie dat de overheden planmatig gezamenlijk optreden, bij het toezicht en bij bevindingen die tijdens dat toezicht zijn gedaan. Informatie is voor goede risicoanalyses en daarop gebaseerde handhavingsprogramma's onontbeerlijk.

3. Stappenplan Landelijke Handhavingsstrategie

Om aan de uitgangspunten van de visie te voldoen is een stappenplan opgesteld. Het startpunt van dit plan is een tijdens het toezicht gedane bevinding.

Stap 1 - Positionering bevinding in de interventiematrix

De volgende pagina's bevatten een stappenplan voor het toepassen van de in hoofdstuk 2 opgenomen visie. Startpunt van het stappenplan is een tijdens het toezicht gedane bevinding.

De (mogelijke) gevolgen zijn	Aanzienlijk dreigend en/of onomkeerbaar	4				
	Van belang	3				
	Beperkt	2				
	Vrijwel Nihil	1				
			A Goedwillend - Onbedoeld - Proactief	B Moet kunnen - Onverschillig	C Calculerend - Bewust belemmerend en/of risico nemend	D Bewust en structureel crimineel - Fraude - Oplichting - Witwassen
Gedrag van de overtreder						
	Lichte segmenten. Bestuursrechtelijk optreden is aangewezen.					
	Middensegmenten. Bestuursrechtelijk, bestuurs- en strafrechtelijk of strafrechtelijk optreden is aangewezen. Strafrechtelijk optreden komt vooral in beeld, naarmate er (meer) verzwarende aspecten zijn (zoals 'verkregen financieel voordeel').					
	Zware segmenten. Strafrechtelijk optreden is in elk geval aangewezen, terwijl in veel gevallen ook bestuursrechtelijk optreden is aangewezen.					

De handhaver bepaalt ten eerste in welk segment van de interventiematrix hij de bevinding positioneert door: (1) het beoordelen van de gevolgen van de bevinding voor milieu, natuur, water, veiligheid, gezondheid en/of maatschappelijke relevantie en (2) het typeren van de normadressaat. Het positioneren van de bevindingen geldt enkel voor bevindingen die een overtreding zijn.

Ad. 1

De gevolgen van bevindingen beoordeelt de handhaver als:

1. vrijwel nihil – vrijwel geen of geen schade op langere termijn voor het watersysteem; of
2. beperkt – er is beperkte schade aan het watersysteem aangebracht, de functie is enigszins aangetast, herstelmaatregelen zijn gewenst; of
3. van belang – er is sprake van aanmerkelijk risico dat de bevinding maatschappelijke onrust geeft en/of milieuschade, natuurschade, waterverontreiniging en/of doden, zieken of gewonden (mens, plant én dier) tot gevolg heeft; of
4. aanzienlijk, dreigend en/of onomkeerbaar – onder andere het geval als de overtreding maatschappelijke onrust en/of ernstige milieuschade, ernstige natuurschade, ernstige waterverontreiniging en/of doden, zieken of gewonden (mens, plant én dier) tot gevolg heeft.

Ad. 2

De handhaver typeert de normadressaat als:

- A. goedwillend, proactief en geneigd om de regels te volgen, de bevinding is het gevolg van onbedoeld handelen; of
- B. onverschillig/reactief, neemt het niet zo nauw met het algemeen belang, heeft een onverschillige houding, de bevinding en de gevolgen van zijn handelen laten hem koud; of
- C. is opportunistisch en calculerend, er is sprake van het bewust belemmeren van controlerenden, er is sprake van mogelijkheidsbewustzijn, maar de gevolgen van het handelen worden op de koop toe genomen, bewust risico nemend; of
- D. bewust en structureel de regels overtredend en/of crimineel of deel uitmakend van een criminele organisatie, houdt zich bezig met fraude, oplichting of witwassen.

Bij de typering van de normadressaat kijkt de handhaver dus verder dan de bevinding op zich en neemt hij diens gedrag en toezicht- en handavingshistorie mee in beschouwing. Als de handhaver niet in staat is om de normadressaat te typeren, dan is typering B (onverschillig/reactief) het vertrekpunt.

De handhaver bepaalt tot slot of er sprake is van verzachtende of verzwarende argumenten. Bij verzachtende argumenten wordt de in de interventiematrix gepositioneerde bevinding één segment naar links en vervolgens één segment naar onder verplaatst. Bij verzwarende argumenten, waaronder recidive, is de verplaatsing één segment naar rechts en vervolgens één segment naar boven. Als er meer verzachtende of verzwarende argumenten zijn, levert dit toch maar één verplaatsing op.

Als legalisatie van de bevinding mogelijk is, is dat de aangewezen weg gelet op de hieruit voortvloeiende rechtszekerheid voor alle betrokkenen. Dit laat het toepassen van de landelijke handhavingsstrategie en de interventiematrix onverlet, omdat er maatregelen nodig kunnen zijn om de overtreding te beëindigen en de gevolgen te beperken of weg te nemen. Bij het toepassen van de interventiematrix is de mogelijkheid van legalisatie een verzachtende omstandigheid.

Er kunnen tot slot omstandigheden zijn om bij een bevinding van handhaven af te zien op basis van een vastgestelde gedoogstrategie. Onder gedogen wordt verstaan het expliciete besluit van een bestuursorgaan om tegen een bepaalde overtreding niet handhavend op te treden. De nota 'Gedogen in Nederland' bevat het landelijke kader voor gedogen: een gedoogsituatie is van tijdelijke aard doordat het handelen binnen afziebare tijd ophoudt dan wel doordat waarschijnlijk een vergunning zal worden verleend. Ingeval tot gedogen wordt besloten dient het landelijke kader voor gedogen onverkort te worden gevolgd. Gedogen laat eventuele strafvervolgning door het OM overigens onverlet.

Stap 2 - Bepalen verzwarende aspecten

De handhaver bepaalt of er verzwarende aspecten zijn die moeten worden betrokken bij de afweging om het bestuurs- en/of strafrecht toe te passen. Hoe meer verzwarende aspecten, des te groter de reden om naast bestuursrechtelijk ook strafrechtelijk te handhaven. Vooral voor bevindingen die na stap 1 in de middensegmenten van de interventiematrix zijn gepositioneerd (A4, B3, B4, C2 en D2), kunnen de verzwarende aspecten reden zijn om naast bestuursrechtelijk ook strafrechtelijk op te treden. De volgende verzwarende aspecten worden afgewogen:

1. Verkregen financieel voordeel (winst of besparing). De normadressaat heeft door zijn handelen financieel voordeel behaald of financieel voordeel halen was het doel.
2. Status verdachte / voorbeeldfunctie. De normadressaat is een regionaal of landelijk maatschappelijk aansprekende of bekende (rechts)persoon, een overheid, een toonaangevend brancheonderdeel, een certificerende instelling, een persoon die een openbaar ambt bekleedt, de eigen organisatie.
3. Financiële sanctie heeft vermoedelijk geen effect. Een bestuurlijke boete kan waarschijnlijk niet geïnd worden of is waarschijnlijk door de normadressaat als (bedrijfs)kosten ingecalculeerd.
4. Combinatie met andere relevante delicten. Andere handelingen zijn gepleegd ter verhulling van de feiten, zoals valsheid in geschrift, corruptie of witwassen.
5. Medewerking van deskundige derden. De normadressaat is bij zijn handelen ondersteund door deskundige derden, zoals vergunningverlenende of certificerende instellingen, keuringsinstanties

en brancheorganisaties. De handhaver moet onderbouwen op grond van welke aanwijzingen hij het vermoeden heeft dat de deskundige derde op de hoogte was en/of medewerking heeft verleend aan de geconstateerde bevinding(en).

6. Normbevestiging. Bij dit aspect geldt dat het doel van de handhaving ligt in het onder de aandacht brengen van het belang van een bepaalde norm bij de branche of bij het bredere publiek. Strafrechtelijke handhaving vindt mede plaats in het kader van normhandhaving of normbevestiging met het oog op grotere achterliggende te beschermen rechtsbelangen. Hierbij speelt de openbaarheid van het strafproces een grote rol. Als in het openbaar, door middel van een onderzoek ter terechtzitting of de publicatie van een persbericht bij een transactie of strafbeschikking, verantwoording wordt afgelegd van gepleegde strafbare feiten krijgt de normhandhaving of normbevestiging het juiste effect.

7. Waarheidsvinding. Soms kan strafrechtelijk optreden met toepassing van opsporingsbevoegdheden met het oog op de strafrechtelijke waarheidsvinding en afdoening aangewezen zijn. Bijvoorbeeld als een controle of inspectie aanwijzingen aan het licht brengt dat er meer aan de hand is, maar de bestuursrechtelijke instrumenten ontoereikend zijn om de waarheid aan het licht te brengen.

Stap 3 - Bepalen of overleg van het bestuur met politie en OM, dan wel van politie en OM met het bestuur, over de toepassing van het bestuurs- en/of strafrecht geïndiceerd is

De handhaver bepaalt of overleg over de toepassing van het bestuurs- en/of strafrecht geïndiceerd is op basis van de beoordeling van de bevinding met de interventiematrix (stap 1) en de afweging van verzwarende aspecten (stap 2). Dit overleg beoogt een weloverwogen inzet van het bestuursrecht, het bestuurs- én strafrecht of alleen het strafrecht.

Dit overleg is derhalve tweerichtingsverkeer: bestuursrechtelijke handhavers zoeken indien noodzakelijk het overleg op met politie en OM en omgekeerd.

Overleg over de toepassing van het bestuurs- en/of strafrecht is altijd noodzakelijk als de handhaver de bevinding na stap 1 heeft gepositioneerd in de middensegmenten (A4, B3, B4, C2, D2 en D1) of zware segmenten (C3, C4, D3 en D4) van de interventiematrix. Overleg kan ook zinvol zijn bij bevindingen die de handhaver weliswaar heeft gepositioneerd in de lichte segmenten van de interventiematrix (A1, A2, A3, B1, B2 en C1), maar waarbij er op grond van stap 2 sprake is van één of meer verzwarende aspecten.

In situaties waarin een handhavingsinstantie een Bestuurlijke strafbeschikking milieu (BSBm) oplegt is overleg met het OM niet geïndiceerd en is strafrechtelijk optreden door het OM niet aan de orde. Als de handhaver concludeert dat overleg over de toepassing van het bestuurs- en/of strafrecht geïndiceerd is, wordt gehandeld op basis van vooraf tussen bestuursrechtelijke handhavingsinstanties, politie en OM gemaakte algemene afspraken over hun samenspel. Alleen

zo kan accuraat en effectief optreden in voorkomende gevallen worden gewaarborgd, in het bijzonder als er sprake is van spoed en heterdaad. Situaties waarin de vooraf gemaakte algemene afspraken niet voorzien, zullen apart door handhavingsinstantie, politie en OM worden beoordeeld, in een regulier overleg of door middel van ad hoc overleg als snelheid vereist is. Uit het overleg volgt hoe de betreffende bevinding wordt opgepakt: alleen bestuursrechtelijk, bestuurs- én strafrechtelijk of alleen strafrechtelijk. Het laatste veelal startend met een opsporingsonderzoek onder leiding van de Officier van Justitie.

Tenslotte is, afgezien van de interventiematrix, aangifte bij het OM standaard als toezichthouders de volgende ernstige bevindingen doen:

- Situaties waarin bewust het toezicht onmogelijk wordt gemaakt, zoals het weigeren van toegang, intimidatie, geweldsdreiging, fraude, vernietiging van bewijs en poging tot omkoping.
- Situaties waarin de toezichthouder constateert dat er opzettelijk mensen in gevaar worden gebracht, door onder andere: sabotage, vernieling of het bewust verstrekken van verkeerde informatie.

Stap 4 - Optreden met de interventiematrix

De landelijke handhavingsstrategie gaat uit van het in principe zo licht mogelijk starten met interveniëren gericht op herstel en het vervolgens snel inzetten van zwaardere interventies als naleving uitblijft. De handhaver gebruikt de interventiematrix daarbij als volgt:

1. De handhaver kijkt naar de interventies in het segment van deze interventiematrix waarin hij de bevinding eerder met behulp van stap 1 heeft gepositioneerd.
2. De handhaver kiest voor de minst zware (combinatie) van de in het betreffende segment opgenomen interventies, tenzij de handhaver motiveert dat een andere (combinatie van) interventie(s) in de betreffende situatie passender is.

De interventies in de (segmenten van de) matrix lopen van beneden naar boven op in zwaarte. Op de volgende pagina staan alle interventies eveneens van licht naar zwaar toegelicht.

Waar in de matrix 'PV' staat betreft het de middelzware en zware segmenten die in stap 3 zijn afgestemd tussen handhavingsinstantie en OM.

Als in overleg is besloten dat het OM niet optreedt, dan zijn in deze situaties de in onderstaande figuur aangegeven op herstel en/of op bestraffing gerichte bestuursrechtelijke interventies om te overwegen, en ook de BSBm als strafrechtelijke interventie.

De (mogelijke) gevolgen zijn	Aanzienlijk Dreigend en/of onomkeerbaar	4	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen LOB, LOD Verscherpt toezicht	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen LOB, LOD Verscherpt toezicht	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Exploitatieverbod / sluiting, schorsen of intrekken vergunning certificaat of erkenning Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD	Strafrecht PV Bestuursrecht bestraffend Exploitatieverbod / sluiting, schorsen of intrekken vergunning certificaat of erkenning Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD
	Van belang	3	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek, Waarschuwen	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen LOB, LOD Verscherpt toezicht	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD, verscherpt toezicht	Strafrecht PV Bestuursrecht bestraffend Exploitatieverbod / sluiting, schorsen of intrekken vergunning certificaat of erkenning Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen, LOB, LOD
	Beperkt	2	Bestuursrecht herstellend Aanspreken / informeren,	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek, Waarschuwen	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen LOB, LOD Verscherpt toezicht	Strafrecht PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Tijdelijk stilleggen LOB, LOD
	Vrijwel Nihil	1	Bestuursrecht herstellend Aanspreken/informeren	Bestuursrecht herstellend Aanspreken/informeren,	Strafrecht BSBm / PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek LOB, LOD Waarschuwen	Strafrecht PV Bestuursrecht bestraffend Bestuurlijke boete Bestuursrecht herstellend Bestuurlijk gesprek LOB, LOD Waarschuwen
			A	B	C	D
			Goedwillend - Onbedoeld - Proactief	Moet kunnen - Onverschillig	Calculerend - Bewust belemmerend en/of risico nemend	Bewust en structureel crimineel - Fraude - Oplichting - witwassen
Gedrag van de overtreder						

De handhaver zet de betreffende (combinatie van) interventie(s) in totdat sprake is van naleving. Als naleving binnen de door de handhaver bepaalde termijn uitblijft, pakt de handhaver direct door, door middel van het inzetten van een zwaardere (combinatie van) interventie(s).

In algemene zin geldt voor termijnen het volgende:

* Gedragsvoorschriften dienen direct in acht genomen te worden. Hiervoor dient geen of hooguit een zeer korte termijn te worden gesteld om de overtreding te beëindigen en/of herhaling ervan te voorkomen.

* In alle andere gevallen - waaronder ook plannen of voorzieningen waarvoor investeringen vereist zijn - geldt: hoe urgenter de situatie des te korter de termijn. Daarbij rekening houdend met de technische en organisatorische realiseerbaarheid in die termijn.

Het optreden in stap 4, zoals tot nu toe beschreven, heeft betrekking op gedane bevinding(en) die op grond van de interventiematrix worden aangepakt. Uiteraard kunnen handhavingsinstanties aanvullend ook hun toezichtstrategie bij het betreffende bedrijf als zodanig aanpassen, in de zin van bijvoorbeeld het verhogen of verlagen van de toezichtfrequentie, het initiëren van de herijking van de vergunningensituatie en dergelijke.

Stap 5 - Vastleggen

De doorlopen stappen en genomen beslissingen worden verifieerbaar en transparant vastgelegd volgens de binnen de handhavingsinstantie geldende administratieprocedures en -systemen, zodanig dat hieruit kan worden afgeleid dat is voldaan aan: het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel het verbod van willekeur en het verbod van misbruik van bevoegdheid.

Richtsnoer bestuursrechtelijke maatregelen

Bij het bepalen van de maatregel beschikt het bestuursorgaan over beleidsvrijheid, die met de komst van de Landelijke Handhavingsstrategie is ingekaderd. Dit geldt met name voor de vraag welke maatregel (last onder bestuursdwang of last onder dwangsom) wordt opgelegd. In de interventiematrix van de Landelijke Handhavingsstrategie is aangegeven in welke situatie het treffen van een bestuursrechtelijke maatregel aan de orde kan zijn. Voor wat betreft de hoogte van de op te leggen dwangsom en de te hanteren begunstigingstermijnen geeft de Landelijke Handhavingsstrategie geen kaders. Het ligt echter in de rede ook bij de bepaling hiervan het dragende principe van de Landelijke Handhavingsstrategie (passende reactie) leidend te laten zijn. De wetgever heeft in beperkte mate kaders willen stellen, die verder door de jurisprudentie zijn ingevuld. Artikel 5:32b, derde lid van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) bepaalt dat het bedrag van de dwangsom in redelijke verhouding dient te staan tot de zwaarte van het geschonden belang en tot de beoogde werking van de dwangsom.

Binnen deze (wettelijke) kaders beschikt het bestuursorgaan over beleidsvrijheid.

In deze richtsnoer zijn de meest voorkomende overtredingen opgenomen. De richtsnoer is niet uitputtend bedoeld. De bedragen zijn niet meer dan richtbedragen die aan de basis liggen van een op te leggen dwangsombedrag rekening houdend met de hieronder te bespreken concrete omstandigheden.

Omstandigheden die een rol spelen bij het bepalen van de hoogte van het dwangsombedrag

Elk geval is uniek en zal dan ook apart moeten worden beoordeeld. De zwaarte van het geschonden belang en de beoogde werking van de dwangsom zijn leidend voor de bepaling van de hoogte van de te hanteren dwangsombedragen (zie artikel 5:32b Awb). Zo zal onder meer gezien moeten worden welke kosten gemaakt moeten worden om de overtreding te beëindigen, dan wel welke kosten worden bespaard bij voortdurend of herhaling van de overtreding. Ook de

financiële situatie van de overtreder is van belang. De op te leggen dwangsom moet immers een voldoende prikkel vormen om de overtreding te beëindigen dan wel voorkomen dat een nieuwe overtreding wordt gepleegd.

Omstandigheden die de begunstigingstermijn verkorten of verlengen

De noodzaak van het op kortere of langere termijn beëindigd hebben van de overtreding hangt af van de aard van de overtreding en andere aan de orde zijnde feiten en omstandigheden. Het kunnen functioneren van de waterstaatswerken en het kunnen beheren en onderhouden daarvan, dan wel de ernst van een (dreigende) aantasting van de waterkwaliteit, is bepalend voor de vraag of een kortere of langere begunstigingstermijn wordt gebruikt. Uit jurisprudentie volgt dat een redelijke begunstigingstermijn moet worden gehanteerd in het geval dat een overtreding niet onmiddellijk kan worden beëindigd. Als beëindiging van een overtreding op korte termijn is vereist (bijvoorbeeld een verontreinigende lozing, een beschadiging aan een waterkering die kort voor de aanvang van het hoogwaterseizoen wordt geconstateerd of een activiteit waardoor het voeren van onderhoud aan een watergang niet meer mogelijk is) en eenvoudig ongedaan gemaakt kan worden, dan kan een kortere begunstigingstermijn worden gehanteerd.

Als beëindiging van de overtreding niet op korte termijn noodzakelijk is, dan kan een langere termijn worden gegund. Ook kan rekening worden gehouden met het seizoen waarin de overtreding is geconstateerd. Het is bijvoorbeeld niet redelijk een perceel door een machine te laten beschadigen in een natte periode wanneer de overtreding ook later (als die beschadiging niet aan de orde is) ongedaan gemaakt kan worden.

Wetgeving	Indicatief bedrag per overtreding	Indicatief maximumbedrag
Artikel 6.2 Waterwet (waterkwaliteit, lozen zonder vergunning)	€ 2.500,--	€ 12.500,--
Activiteitenbesluit milieubeheer (lozen in strijd met voorschriften)	€ 1.000,--	€ 5.000,--
Overtreding keur m.b.t. functioneren watergang	€ 500,--	€ 2.500,--
Overtreding keur m.b.t. belemmerend beheer en/of onderhoud watergang	€ 350,--	€ 1.750,--
Overtreding keur m.b.t. functioneren waterkering	€ 750,--	€ 3.750,--
Overtreding keur m.b.t. belemmeren beheer en/of onderhoud waterkering	€ 350,--	€ 1.250,--
Overtreding keur m.b.t. grondwater	€ 350,--	€ 1.750,--
Overtreding algemene regel keur m.b.t. watergangen	€ 400,--	€ 2.000,--
Overtreding algemene regel keur m.b.t. waterkeringen	€ 400,--	€ 2.000,--
Overtreding algemene regel keur m.b.t. grondwater	€ 300,--	€ 1.500,--
Overtreding Whvbz*	€ 350,--	€ 1.750,--

* de bij of krachtens de Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden geldende voorschriften.

Gedooogstrategie

Gedogen

Gedogen kan eveneens worden ingezet als handhavingsinstrument. Daarbij geldt dat gedogen in feite niets anders is dan bewust 'niet handhaven'. Wat gedogen betreft conformeert het waterschap zich aan de landelijk vastgestelde gedooogstrategie (Nota Grenzen aan gedogen) die gedogen alleen in uitzonderingssituaties toelaatbaar acht. Gedogen wordt dan ook tot een minimum beperkt.

Gedogen kan op twee manieren te weten actief gedogen of passief gedogen.

Actief gedogen.

Actief gedogen wil zeggen dat een besluit (gedooogbeschikking) wordt genomen dat aan het gedogen ten grondslag ligt en waartegen rechtsmiddelen openstaan voor belanghebbenden. Hierdoor is controle mogelijk op het gedogen. Het waterschap gedooogt alleen actief.

In de volgende situaties kan worden gedooogd:

a. Gedurende een legalisatieprocedure en vooruitlopend op een nog te verlenen vergunning

Gedogen is mogelijk als een vergunning is aangevraagd en duidelijk is dat de aangevraagde vergunning kan worden verleend.

b. In geval van een overmacht- of overgangssituatie

Dit doet zich voor in een situatie van een calamiteit, waarbij het treffen van voorzieningen of maatregelen enige tijd vergen en de betrokkene coöperatief is en hem geen verwijt is te maken van de calamiteit. Ook is een situatie denkbaar dat regelgeving is gewijzigd of wordt gewijzigd waardoor korte tijd (maximaal een half jaar) in strijd met op dat moment geldende voorschriften moet worden gewerkt.

c. Het achterliggende belang is beter gediend met gedogen

In incidentele situaties kan het voorkomen dat een uit te voeren activiteit in de praktijk moet worden uitgevoerd met het oog op het kunnen stellen van normen en/of voorschriften voor die activiteit. Het kunnen ontwikkelen van een naleefbare en handhaafbare norm/voorschrift kan dan het tijdelijk gedogen van die activiteit vergen.

d. Er is een zwaarwegend belang dat gedogen rechtvaardigt

Denkbaar is de situatie dat een tijdelijke schending van een norm moet worden geaccepteerd in verband met een ander - zwaarder - belang dat daarmee is gediend. De weging van aan de orde zijnde belangen kan tot een tijdelijk gedogen noodzaken. Een voorbeeld is de situatie dat als gevolg van een calamiteit een ongewenste lozing ontstaat, een deel van een watergang moet worden afgedamd. Het afdammen is zonder vergunning niet mogelijk, doch het voorkomen van verontreiniging van het watersysteem kan het afdammen (tijdelijk) rechtvaardigen.

Passief gedogen

Passief gedogen, dat wil zeggen “het door de vingers zien” van een overtreding, vindt niet plaats.

Gedogen uitsluitend tijdelijk

Dat gedogen uitsluitend tijdelijk plaatsvindt spreekt voor zich in de situatie dat een legaliseringsproces loopt. Wanneer de benodigde vergunning is verleend c.q. de benodigde melding is gedaan, is de strijdigheid opgeheven.

Overmacht- en overgangssituaties zijn naar hun aard ook tijdelijk van karakter. Datzelfde kan worden gezegd van de overige situaties waarin gedogen kan plaatsvinden.

Van belang is echter dat een tijdelijk gedogen niet leidt tot een structureel gedogen. Uitgangspunt daarom is een gedoogtermijn van maximaal zes maanden. Van dit uitgangspunt kan in concrete situaties worden afgeweken indien binnen die maximale termijn beëindiging van de overtreding redelijkerwijs niet kan worden gerealiseerd, waarbij de aard en omvang van het geschonden rechtsbelang een nadrukkelijk criterium is.

Toezicht en handhaving gedoogbesluit

Aan een gedoogbesluit worden voorschriften verbonden die eventuele nadelige gevolgen voor het te beschermen rechtsbelang zoveel mogelijk beperken. Toezicht op de naleving van deze besluiten is van groot belang; er is immers expliciet sprake van een strijdige uitzonderingssituatie. Handelen in strijd met een gedoogbesluit kan leiden tot intrekking van het gedoogbesluit en daarmee herleving van de handhavingsplicht.

Gedogen en strafrecht

Het gedoogbesluit vormt de basis voor het niet (bestuursrechtelijk) handhaven van een strijdige situatie. Het besluit om niet (bestuursrechtelijk) te handhaven laat onverlet de bevoegdheid van het Openbaar Ministerie tot strafrechtelijke vervolging. Het Openbaar Ministerie heeft ter zake een eigen verantwoordelijkheid.

Gedogen en communicatie

Gedogen is een uitzondering en vindt slechts onder strikte voorwaarden plaats. Gedoogbesluiten worden gepubliceerd op de site van het waterschap en worden ter kennisname toegezonden aan de gemeente waarbinnen de gedoogsituatie zich voordoet, het Openbaar Ministerie en eventueel andere betrokkenen.

Handhavingsverzoeken

Een derde kan het waterschap verzoeken om handhavend op te treden indien hij belanghebbende is in de zin van artikel 1:2 van de Algemene wet bestuursrecht.

De behoorlijke behandeling van handhavingsverzoeken kenmerkt zich door transparant, betrokken en onpartijdig handelen van de overheid. Om hier aan te voldoen heeft de Nationale ombudsman spelregels opgesteld die zijn verwoord in de “Handhavingswijzer”. Deze spelregels worden door het waterschap onderschreven en, met het vaststellen van dit beleid, verankerd.

Spelregels voor handhavingsverzoeken

De burger moet weten waar hij aan toe is. De behoorlijke behandeling van handhavingsverzoeken kenmerkt zich door transparant, betrokken en onpartijdig handelen van het waterschap.

Transparant

1. Actief informatie verstrekken over het nalevingsbeleid en de manieren waarop er kan worden opgetreden (bijvoorbeeld door middel van een folder of via de website).
2. Actief alle belanghebbenden betrekken en informeren bij de afhandeling van een handhavingsverzoek, een melding, een signaal of een klacht over een illegale situatie.
3. Besluiten duidelijk en begrijpelijk motiveren.

Betrokken

1. Na ontvangst van een handhavingsverzoek, een melding, een signaal of een klacht over een illegale situatie zo snel mogelijk contact op nemen met de burger.
2. Met de burger het belang en het doel van zijn handhavingsverzoek, melding, signaal of klacht en de verwachtingen die hij heeft van het waterschap bespreken.
3. In een persoonlijk gesprek aan de burger uitleggen wat de (on)mogelijkheden zijn van het waterschap.
4. In samenspraak met de burger zoeken naar een snelle en informele oplossing van het probleem (zo nodig met behulp van buurtbemiddeling, mediationstechnieken)

Onpartijdig

1. Toezien op de naleving en consequent handhaven.
2. Na ontvangst van een handhavingsverzoek, een melding, een signaal of een klacht de situatie ter plekke onderzoeken.
3. Een transparante onpartijdige afweging van alle belangen bij het optreden of het nemen van een besluit en dit kenbaar maken.
4. Voortvarend handelen en de afgesproken termijnen nakomen.
5. Te allen tijde recht doen aan de strekking van de rechtelijke uitspraak.

Tegen het besluit dat op het handhavingsverzoek wordt genomen staat bezwaar en beroep open. Als positief wordt besloten op het handhavingsverzoek zal hier ook uitvoering aan moeten worden gegeven. Dit wil zeggen dat moet worden overgegaan tot het opleggen en zo nodig uitvoeren van bestuursrechtelijke maatregelen.

Ook het waterschap kan andere overheden verzoeken handhavend op te treden. Hiertoe wordt niet overgegaan dan nadat overleg – ambtelijk en/of bestuurlijk - niet leidt tot het gewenste resultaat. Het dagelijks bestuur besluit tot het indienen van een formeel handhavingsverzoek.